

NAŠA MOČ

MESEČNIK ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1'—, za vse ostale Din 16'—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

1900

1940

Ko praznuje prva in največja čisto slovenska zavarovalnica svoj ena in štirideseti rojstni dan ter stopa v dobo zrelega in preizkušenega moža,

vemo

- da je vzrastla iz zdravih življenjskih sokov slovenskega naroda,
- da bi ustvarjala in varovala narodovo gospodarsko svobodo,
- da bi narodovim članom z bratskim razumevanjem v sili in stiski pomagala,
- da bi plemeniti zavarovalniški misli nepokvarjena in v duhu pravičnosti služila.

Štirideset let

Je Vzajemna zavarovalnica vztrajala v zvestobi do naroda — pomnoževala njegovo gospodarsko moč — organizirala stotisoče narodovih členov za nesebično in vzajemno pomoč — dvigala smisel za plemenite temeljne vrednote zdravega zavarovalstva.

Ko stopa v peto desetletje

svojega uspešnega poslovanja, se v globoki hvaležnosti klanja spomenu svojega prvega dobrotnika in utemeljitelja nepozabnega nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča — spomenu svojega ustanovitelja in prvega predsednika Ivana P. Vencajza — spomenu vseh drugih svojih pokojnih soustanoviteljev in voditeljev — spomenu svojega pokojnega delavnega uradništva — spomenu pokojnih nad vse požrtvovalnih zunanjih sodelavcev — spomenu vseh onih, ki so kot njeni člani in prijatelji pomagali nesebično in z iskrenimi narodnimi čustvi graditi njeno sedanjo moč in njen sedanji ugled.

Zahvala in priznanje

naj istočasno velja vsem živim voditeljem in soustanoviteljem — uradništvu in zunanjim sodelavcem — vsem deset in deset tisočem členov, katerih občestvo je najmočnejše jamstvo, da bo Vzajemna zavarovalnica svoje poslanstvo v narodu in človeški družbi tudi v novem desetletju v polni meri izvršila.

Deset zapovedi za jugoslovanskega državljan naše dobe

Napisal 18 letni Jurman Karol, brivski pomočnik v Ljubljani.

1. Ne govori o državnih stvareh z ljudmi, ki jih ne poznaš!
2. Bori se proti vohonom, ki so v tuji službi, z vso brezobzirnostjo!
3. Naznani oblastem vsakogar, ki govori proti državi ali se o njeni moči in ureditvi slabo izraža, ker stoji najbrž v službi tistih, ki jim je prav, da se slabi naša moralna moč!
4. Pomni: ako izslediš in onemogočiš le enega sovražnika države, da s tem obvaruješ sebe in še deset sodržavljanov raznih nevšečnosti!
5. Bodi pripravljen stopiti vsikdar na branik naše države in veruj, da bomo zmagali!
6. Bodi ponosen, da smeš kot vojak služiti domovini in kralju ter izvrši svojo dolžnost v celoti!
7. Naznani spekulante, ki z veriženjem in neopravičenim poviševanjem cen škodujejo splošnim državnim koristim in koristim posameznih državljanov!
8. Ne podlegaj tuji propagandi, temveč se drži tega, kar je naše in domače!
9. Stavi vsikdar in povsod vse svoje moči na razpolago državnim oblastem, kadar to od tebe zahtevajo!
10. Čuvajmo Jugoslavijo, edino našo pravo domovino!

P. n.

Vzajemna zavarovalnica, oddelek KARITAS.
Ljubljana.

Podpisana v ljudo prosim, ako bi priobčili mojo zahvalo v eni izmed prihodnjih števil »Naše moči«.

Zahvala

Najtopleje se zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, za točno in kulantno izplačilo posmrtnine po mojem pokojnem možu Petru Martiniju.

Pomoč mi je bila v veliko uteho. Vestni in pošteni slovenski zavod vsakomur najtopleje priporočam.

Hrastnik, 16. maja 1940.

Martinj Neža, l. r.,
Hrastnik 176.

Zahvala

Podpisana se najtopleje zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, za hitro in točno izplačilo sozavarovane vsote po najinem umrlem sinčku Francu.

Priporočava vsem, da se zavarujejo pri KARITAS in tako poskrbe prvo pomoč ob smrti.

Ljubljana, dne 1. junija 1940.

Franc in Terezija Primčič, l. r.,
Ljubljana, Lavričeva ulica.

Javna zahvala

Javno se zahvaljujem Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, ki je tako z razumevanjem ocenila mojo požarno škodo, nastalo mi dne 28. marca 1940, ter mi odškodnino na popolno moje zadovoljstvo izplačala. Noben gospodar naj bi ne stal izven kroga zavarovancev te naše domače zavarovalnice!

Svibno, dne 20. maja 1940.

Novak Anton, l. r.
Svibno 39, p. Radeče.

Dr. Josip Dermastia, predsednik Krajevne zveze zavarovalnic v Sloveniji:

Ob štiridesetletnici Vzajemne zavarovalnice

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, ki je članica Krajevne zveze zavarovalnic v Sloveniji, bo v kratkem obhajala 40 letnico svojega obstoja. Iz malega se je razvila v največji zavarovalni zavod v Sloveniji. Njen izredni razvoj je pripisati okolnosti, da se je od prvega početka strogo držala zavarovalnotehničnih načel in v vseh primerih dosledno zaračunavala zadostne premije, s katerimi je mogoče pošteno kriti pričakovane škode, upravne stroške in morebitne izredne katastrofalne škode. Postopala je tako, kakor postopajo vse solidne zavarovalnice, ki s takim postopkom zagotove sebi svoj obstoj in napredek, svojim zavarovancem pa izpolnitev njihovih bodočih odškodninskih zahtevkov. Omenjeno načelo bo ostalo neizpremenjeno v veljavi, četudi bi se zaradi miselnih preobratov izvršile napovedane bistvene gospodarske reforme.

Po prevratu so nastale na vseh poljih našega narodnega gospodarstva zmešnjave in tudi zavarovalstvo ni bilo izvzeto. V javnem interesu in na korist našega narodnega gospodarstva je bilo treba čimprej napraviti red. Vzajemna zavarovalnica se je tega dobro zavedala in tako je bila v prvi vrsti med zavarovalnicami, ki so bile mnenja, da je treba v interesu najvažnejše stroke našega narodnega gospodarstva ustanoviti Zvezo zavarovalnic v naši državi. Dve izredno težki nalogi sta čakali novo Zvezo: ureditev skupnih premijskih tarifov po zavarovalno-tehničnih načelih in delo

za konsolidacijo pokrajinsko obstoječih zakonodaj. Da bodo pri takrat obstoječih zmešnjavah zelo pogostna posredovanja Zveze pri osrednjih oblastvih potrebna, je bilo vsakomur jasno.

Ustanovljena je bila Zveza zavarovalnic in v njenem okviru je nastal Tarifni sporazum, s katerim je bilo rešeno tako za zavarovalnice kakor tudi za zavarovance prevažno vprašanje pravilne in zadostne ali minimalne premije. Brez Tarifnega sporazuma se naše zavarovalstvo na veliko škodo zavarovancev ne bi pravilno razvijalo, zato se je Vzajemna zavarovalnica z ostalimi zavarovalnimi zavodi za njega potegovala in skrbela za njegov obstoj.

Kadar se je pojavilo kakršno koli vprašanje, ki se je tikalo celokupnega zavarovalstva, je Vzajemna krepko sodelovala. Bila je zvesta članica in se je strogo držala vseh sklepov.

Krajevna zveza zavarovalnic skrbno dela za napredek vseh zavarovalnih zavodov ter z zadovoljstvom in veseljem opazuje njih razvoj. Vsi smo v tem edini, da je zavarovalstvo temelj celokupnega narodnega gospodarstva ter da se po razvoju in razširjenju zavarovanja določa tudi kultura posameznih narodov — torej tudi slovenskega naroda. Prav zaradi tega Krajevna zveza zavarovalnic v Sloveniji ne more prezreti 40 letnega jubileja Vzajemne zavarovalnice in mora svoji članici ob tej priliki iskreno čestitati, želeč ji lep uspeh tudi v bodočnosti.

Deveto žrebanje k našemu velikemu nagradnemu tekmovanju

Pri žrebanju, ki se je vršilo v petek, dne 5. julija 1940, je sreča poiskala sledečih 20 zavarovancev:

1. Medved Matija, zaužitkar, Sv. Lovrenc na Dravskem polju št. 49.
2. Gašperlin Janko, mesar, Šenčur 134, pri Kranju.
3. Cizej Franc, kmet, Prekopa 19, p. Vransko.
4. Rednak Ivan in Terezija, posest., Bevče št. 24, p. Velenje.
5. Adamič Franc, posestnik, Mala Račna 10, p. Grosuplje.
6. Janežič Marijana, gospodinja, Sred. Bela št. 34, p. Preddvor.
7. Hrnčič Marija, posestnica, Hrastovec 8, p. Zavrč.
8. Simonič Marija, posestnica, Desternik 13, p. Sv. Urban pri Ptuj.
9. Mostar Franc, lastnik livarne, Galjevica št. 57, p. Ljubljana.
10. Zupančič Jožef, kmet, Pece 14, pošta Grosuplje.
11. Krivec Anton, kmet, Smerjane 10, p. Zelmlje-Ig.
12. Kržišnik Jakob, posestnik, Črni vrh 4, p. Polhov Gradec.
13. Ajardi Julijana, gospodinja, Železniki 41
14. Obrez Miha in Neža, posestnika, Mala Breza 45, p. Sv. Jurij ob juž. žel.
15. Hodej Jakob, posestnik, Brezje 29, pošta Dobje-Slivnica pri Celju.
16. Kvartuh Jože, posestnik, Poštena vas 11, p. Cerklje ob Krki.

17. Vaupotič Franc, posestnik, Hrastovec 48, p. Zavrč.

18. Prelogar Ignac, posestnik, Vrata št. 5/11, p. Šmartno pri Litiji.

19. Vrečko Ivan, posestnik, Križan vrh 12, p. Sv. Peter pod Svetimi gorami.

20. Zupan Anton, čevljar, Selce 2, p. Dole pri Litiji.

*

Naše veliko nagradno tekmovanje se bliža koncu. Le še tisti, ki nam pošljejo nagradne kupone (oziroma jih izročijo našim krajevnim poverjenikom) ter poravnajo bodisi tekočo premijo, bodisi premijski zaostanek do 31. avgusta 1940, pridejo v poštev za mesečna žrebanja, ki bodo prve dni avgusta in prve dni septembra. Čim bolj se tekmovanje bliža koncu, tem več zanimanja vlada zanj. Pri zadnjem žrebanju je komisija našla na mizi skoraj še enkrat toliko nagradnih kuponov kot pri prejšnjem.

Vabimo vse, ki imajo pri Vzajemni zavarovalnici zavarovanje proti požaru, proti neugodam, proti vlomski tatvini, jamstveno zavarovanje, zavarovanje zvonov zoper razpoko, zavarovanje stekla zoper razbitje ali kako avtomobilsko zavarovanje, pa še niso poravnali premije, ki jim dospe v plačilo do 31. avgusta t. l., da sedaj to takoj storijo in si tako omogočijo udeležbo pri tekmovanju.

Ni nam treba še posebej poudarjati, da je plačana premija v prvi vrsti v korist zavarovancu samemu.

† Anton Bonaventura Jeglič
dobrotnik in utemeljitelj Vzajemne zavarovalnice

Inž. Dolenc Franc,
gasilski inspektor, Ljubljana:

Slovensko gasilstvo in domača zavarovalnica

Največja slovenska zavarovalnica praznuje letos svojo štiridesetletnico. Prav iz razloga, ker nam gasilec nepoučeni stalno očitajo, da smo hlapci zavarovalnic, bi rad pri tej priliki vsaj v glavnih obrisih obrazložil medsebojno razmerje zavarovalnic z gasilsko organizacijo.

Vse imajo en cilj skupen, in ta je borba proti požaru. Gasilstvo in državne oblasti skušajo požare preprečiti ali vsaj omejiti, če pa kljub temu izbruhnejo, so gasilci po zakonu dolžni požare pogasiti. Naravno si pa tudi vsaka zavarovalnica želi čim manj požarov. Zato je močno in dobro organizirano gasilstvo zavarovalnicam gotovo v korist. Tega se je zavedala tudi država in je z zakonom o organizaciji gasilstva predpisala, da morajo vzdrževati zavarovalnice gasilski sklad, iz katerega delijo banske uprave podpore gasilskim organizacijam svojega področja. Predpisani 6%-ni prispevki so se pozneje znižali na 4½% na vse premije požarnega zavarovanja. V Sloveniji plačuje največji prispevek ravno zavod, ki praznuje letos svoj jubilej. Dasiravno prejemajo v drugih banovinah gasilske čete že izdatne podpore, so pri nas kljub precejšnemu zavarovanju podpore zelo nizke. Vzrok temu je veliko število gasilskih čet. V Sloveniji je namreč že 974 gasilskih čet. Zaradi velikega količnika je pa na posamezno četo pripadajoči delež zelo majhen in znaša povprečno komaj 750 din. Za ta znesek si gasilci ne morejo kupiti niti ene 20 m dolge cevi! Potrebe gasilstva so pa ogromne! Že delovna obleka in oprema za enega gasilca stane preko 1000 din, kje so šele cevi ali celo brizgalne. Zato ni čuda, če so gasilci primorani, da se obračajo na zavarovalnice še za posebno podporo, čeprav plačujejo te že v gasilski sklad.

Očitka, da so gasilci hlapci zavarovalnic, pa res ne zaslužijo. To jim očitajo le oni, ki z zavarovalnino špekulirajo ali celo želijo s požarom obogateti. Dogodilo se je že, da so

Naš pokrovitelj čestita

Vzajemni zavarovalnici k njeni
40 letnici najlepše čestitam!

Drzno se je marsikomu zdelo,
ko so pred 40 leti uvidevni možje
začeli z domačo zavarovalnico. Da
so imeli prav, dokazuje štirideset-
letno delovanje zavoda. Zdrav na-
rod, četudi majhen, bo vedno sku-
šal hraniti denar in premoženje
doma, da pride njemu samemu v
korist in ne gre med tujce in njihov
kapital množi. — Zdrav narod bo
vedno v vzajemnosti samemu sebi
pomagal.

Dr. Gregorij Rožman
škof ljubljanski

Oboje je naš narod storil v svoji
lastni »Vzajemni« zavarovalnici.

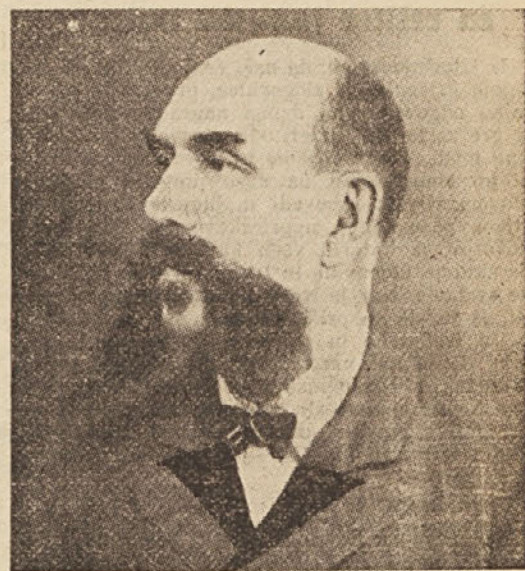
Naj ta pravi in zdravi duh vodi
zavarovalnico tudi v nadaljnja
desetletja, da bo gospodarsko moč-
na in solidna in socialno pravična
budno skrbela za gospodarsko ko-
rist naroda.

Božji blagoslov jo spremljaj.

V. Ljubljani, 3. julija 1940.

Dr. Gregorij Rožman

takšni očitki padli prav na požarišču, ker so se ljudje bali, da bodo gasilci preveč rešili, oziroma prehitro pogasili.

Ivan P. Vencajz,
ustanovitelj in prvi predsednik
Vzajemne zavarovalnice

Po požarni statistiki, ki jo vodi Gasilska
zajednica, napravi v enem letu požar za po-
vprečno preko 21.000.000 dinarjev škode sa-
mo v Sloveniji. Zavedati se moramo, da
je vse to v škodo narodnega premo-
ženja. Gasilci pa obvarujejo vsako leto naj-
manj 5 krat toliko, to je za preko 100 milij-
onov dinarjev nadaljnje škode. S svojim de-
lom koristijo torej narodu in državi mnoga
več kot zavarovalnicam.

Vzemimo, da pogori tovarna, ki daje za-
služka mnogim delavcem. Dokler ne more
tovarna pričeti obratovati, so brez posla. Kda
trpi torej največjo škodo?

Zavedati se moramo tudi, da povrnejo
zavarovalnice le dejansko škodo, ki jo po-
vzroči požar. Kolikokrat pa se dogaja, da po-
gori preko zavarovanega zneska ali pa pre-
skoči ogenj celo na nezavarovana poslopja.

Zato se gasilci ne brigajo, ali je poslopje
zavarovano ali ne, njihova naloga in sveta
dolžnost je le ogenj čimprej pogasiti. V tež-
kih okoliščinah je že velik uspeh, da omejijo
oganj in mu ne dovolijo širjenja. V zadnjem
času so katastrofalni požari, hvala Bogu, zelo
redki. Prej, ko gasilstvo še ni bilo tako orga-
nizirano in tako opremljeno, so pa tudi pri
nas pogorele cele vasi. Koliko pogorelecev je
na ta način prišlo na beraško palico! Ne gle-
de na njihovo bedo zaradi uničenega premo-
ženja, moramo upoštevati tudi to, da so živo-
tarili dalje v breme občini in usmiljenim
ljudem.

Idejno zvezo zavarovalstva z gasilstvom
v skupni borbi proti uničujočemu ognju —
požaru more napačno razumeti le pokvarjen
človek. Pri tem dela veliko krivico zlasti
prostovoljnim gasilec, ki žrtvujejo izven
dela v svojem poklicu zdravje in celo življe-
nje, da obvarujejo narodno imetje. Pri
tem pa večkrat rešijo celo človeško
življenje, ki ga ne poplača niti še
tako visoka zavarovalnina.

K štiridesetletnici največjega slovenskega
zavarovalnega zavoda čestitajo tudi slovenski
gasilci s prošnjo, da nam tudi v bodoče ohrani
vso svojo dosedanjo naklonjenost.

Narodna reč je sveta reč, povzdignjena nad
vse, celo nad osebne ozire.

(Fran Levstik: Besede Slovincem.)

Nagrade za rešitev junijske naloge

Iz izkušnje vemo, da naši cenjeni čitatelji radi rešujejo križanke in zlogovnice, prav malo pa dobivamo odgovorov na druga nagradna vprašanja, kjer gre za to, da čitatelj odn. reševalec pove svoje lastne misli. Tem bolj smo bili presenečeni in veseli, ko smo prejeli na našo junijsko nalogo z naslovom »Deset zapovedi za jugoslovanskega državljana naše dobe«, nepričakovano veliko število odgovorov, iz katerih vseh kar žari ljubezen do naše skupne domovine in trdna volja za ohranitev naše svobode. Kar je treba posebno pohvalno omenjati, je to, da so prišli odgovori od ljudi najrazličnejše izobrazbe in poklicev. To je veselo znamenje, da je naš narod zdrav in odporen ter da teže sedanjih zgodovinskih dni prav dobro razumeva. Na drugem mestu priobčujemo enega izmed nagrajenih odgovorov. Ako bo mogoče, bomo v naslednjih številkah objavili še druge, tudi nenagrade odgovore.

Nagrade dobijo sledeči:

1. Jurman Karel, brivski pomočnik, Ljubljana, »Pasaža«.
2. Resnik Anton, posestnik, Kržišče 6, p. Raka pri Krškem.
3. Grossek Marija, posestnica, Slovenske Konjice 21.
4. Mihelič Alojzij, absolvent meščanske šole, Breže 12, p. Ribnica na Dolenjskem.
5. Frančič Franjo, narednik vodnik III. stopnje, Škofja Loka, Novo predmestje 15.
6. Rajtmajer Karel, invalid, Orehova vas 60, p. Slivnica pri Mariboru.
7. Kalan Minka, učiteljica, Bukovica nad Škofjo Loko.
8. Novak Vlado, občinski tajnik, Brezje 77.
9. Kukovica Minka, tovarniška delavka, Devica Marija v Polju.
10. Škoda Franc, kolar, Zaplaz, p. Velika Loka.

Vsem navedenim bomo nagrade razposlali do konca meseca julija.

Pozor! V juniju smo poslali knjižno nagrado tudi g. Ivanu Vindišu, delavcu v Limbušu 129 pri Mariboru. Pošta nam je pa pošiljko vrnila s pripombo, da se je g. Vindiš preselil neznano kam. Pozivamo g. Vindiša, da nam pošlje svoj pravilni naslov, da mu lahko nagrado pošljemo.

Opozorilo!

Že vsa leta se pri KARITAS prijavljajo osebe v zavarovanje, ki so za isto mesečno premijo manj zavarovane, kot če bi se prijavile eno leto prej. Marsikateri pravi, zakaj ni bil o tem obveščen.

Zaradi tega že sedaj opozarjamo vse tiste, ki so rojeni leta 1861 — 1866 — 1871 — 1876 — 1881 — 1886 — 1891 — 1896 — 1901 — 1906 — 1911 — 1916 — 1921 — 1926, da takoj javijo potom dopisnice svoje naslove na KARITAS, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice, ali pa se javijo svojemu krajevemu zastopniku. Pozneje bomo morali te letnike sprejemati le za nižjo vsoto.

KARITAS.

Vojvoda Stepa in njegov sluga. Znameniti srbski vojvoda Stepa je nekoč pripovedoval na solunski fronti svojim častnikom, da je imel najbolj bedastega slugo takrat, ko je bil še poročnik. Sluga je bil povsem nepismen. Ko je Stepa nekoč čital časopis in ga je sluga vprašal, kaj da dela, mu je Stepa vse lepo raztolmačil. Čez nekaj dni vidi sluga spet Stepo s časopisom v roki in pravi: »Čitaš?« — Stepa: »Čitam, kakor vidiš.« — Sluga: »Veš, vse si mi lepo razjasnil glede čitanja, le tega še ne vem, ali čitaš ono, kar je v časopisu belo, ali ono, kar je črno.«

NE VEMO NE URE NE DNEVA ...

V zadnjem času je »KARITAS« med drugim izplačala

cele zavarovalne vsote

ob smrti sledečih zavarovancev:

Sušnik Franc, Guštanj 7;
Kos Ivan, Maribor, Koroševa 2;
Cep Marija, Sp. Hajdina 79 pri Ptuj;
Pepelnik Marija, Tlake 73, p. Rogatec;
Traščar Ana, Biš 59, p. Sv. Boltenk v Sl. gor.;
Korošec Jurij, Gorjuša 6, p. Dob pri Domžalah;
Govejšek Mihaela, Kamnik, Novi trg 38;
Sevšek Martin, št. Janž 3 na Dol.;
Zorin Anton, Poljčane 49;
Jeusenak Jurij, Skalce 9, p. Slov. Konjice;
Šket Florijan, Kamnica 141 pri Mariboru;
Kajšer Marjeta, Vič 30, p. Dravograd;
Zazijal Marija, Stranice 63;
Zentrich Stefan, Maribor, Frankopanova 15;
Škrinjar Terezija, Mihalovci 66;
Greifoner Franc, Čreta 15, p. Slivnica pri Mariboru;
Kunaver Marija, Mošenik 18, p. Moravče;
Ledinek Peter, Guštanj 69;
Bervar Jakob, Dolenja vas 50, p. Zagorje ob Savi;
Klopčič Angela, Vel. Ravan 1, p. Trojane;
Zerdoner Franc, Velenje 11;
Rehar Marija, Mirna 5;
Čirič Anton, Gor. Petrovec v Prekmurju;
Fajfar Jurij, Ljubljana, Levstikova 25;
Krašovic Marija, Tomišelj 15, p. Ig;
Zvagen Marija, Štepanja vas 139 pri Ljubljani;
Vrečko Marija, Loka pri Frankolovem;
Sakešek Matevž, Podlehnik 13;
Stepančič Jožef, Loke 198, p. Trbovlje I;
Ahačič Franc, Bistrica 21, p. Tržič;
Žnidaršič Marija, Šmarata pri Ložu 9;
Pavlič Franc, Rove 7, p. Zagorje ob Savi;
Oražem Jakob, Ribnica 171 na Dol.;
Železinger Alojzija, Vukovje 33, p. Sv. Marjeta ob Pesnici;
Brinovar Jožefa, Orehovo 8, p. Sevnica;
Ziller Ivana, Ljubljana, Zaloška 15;
Kuhelj Frančiška, Ljubljana, Levičnikova 8;
Naglič Ana, Ljubljana, Šubičeva 3;
Kobal Peter, Jesenice na Gor., Jadranska c. 10;
Čačar Simon, Hrastje pri Limbušu 12;
Leskovar Terezija, Mihalovci 23;
Zakrajšek Neža, Podstrmec 1, p. Vel. Lašče;
Godec Jakob, Savinsko 44, p. Ptujška gora;
Gutmacher Ivan, Bresternica 18, p. Kamnica pri Mariboru;
Karun Katarina, Milje pri Senčurju 4;
Čertalič Jurij, Črnuče 102, p. Ježica;
Geršak Marija, Orešje 79, p. Bizeljsko;
Husu Marija, Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 10;
Hočevar Antonija, Zagorje 73 ob Savi.

BREZPLAČNO SOZAVAROVANO VSOTO
je »KARITAS« izplačala ob smrti otrok

Balažič Rozalije, Podigrac, p. Zg. Sv. Kungota;
Traščar Verice, Biš 59, p. Sv. Boltenk v Slov. gor.;
Bregant Ivane, Počehova 67, p. Maribor;
Sirca Ivana, Adergas 5, p. Cerklje pri Kranju;
Primčiča Franca, Ljubljana, Bežigrad,

ker so starši zavarovani po ceniku CT.

»KARITAS«

Ni zaposlen. Gospodična pride v banko in vpraša vratarja: »Ali je pri vas zaposlen neki Bačar?« — Vrtar: »Ne, zaposlen ni, on je namreč naš ravnatelj.«

Odkritosrčen odgovor. Stric: »No, Jakec, ali rad hodiš v šolo?« — Jakec: »O, rad in tudi iz šole grem rad domov. Samo dokler sem v šoli, je strašno dolgočasno.«

Spoštovana Vzajemna zavarovalnica,
oddelek KARITAS,
Ljubljana.

Prosim, sporočite v »Naši moč« mojo toplo zahvalo, da sem dobil v redu in brez odbitka izplačano posmrtnino za rajno ženo, ki je bila šele 4 leta zavarovana. Zavarovanje KARITAS vsakomur toplo priporočam.

Smartno, Ušnje, 12. junija 1940.

Muravec Alojzij I. r.
kurjač,

Ušnje, Smartno pri Litiji.

Vse je truda polno, vse je zamudno, kar se s pridom dela, kar se bliža popolnosti; le šušmarija je lahka in nagla.

(Fran Levstik: Besede Slovincem.)

Javna zahvala

Vljudno prosim, da v »Naši moč« objavite najino najtoplejšo zahvalo, ki jo izrekava Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani za točno izplačilo požarne odškodnine, ko nama je zgorela hiša. Vzajemno zavarovalnico bova vedno hvalila in vsakomur toplo priporočala.

Kalce, dne 30. maja 1940.

Herman in Helena Povše, I. r.
Kalce, p. Krško.

Ilustracije in kilšeji

dajo reklami šele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotiske Knjigotisk
Bakrotisk e Kilžarna
Litografija e Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

Glavar družine. Škotski pastor obiskuje družine svojih vernikov. Pride do neke hiše, kjer so bila hišna vrata zaklenjena, iz hiše je pa bilo slišati ropot in kreg. Na ponovno trkanje se odpro vrata, skozi katera pomoli glavo neki starec. Pastor: »Kdo je tu glavar družine?« — Starec: »Malo počakajte! Moj sin in njegova žena pravkar o tem razpravljata.«

Noetova barka. Brivec Koren se je hotel peljati na izlet na Gorenjsko. Ko stopi k železniškemu vozu, pravi: »Ali je ta Noetova barka že polna?« — Pa se oglasi neki potnik: »Ne še; drugače je že vse zbrano, le osla še ni.«

Zgodba o konjskem repu. Vezir Sarudin sloni na oknu in opazuje, kako kmetje nosijo blago v mesto na trg. Cesta je bila blatna. Pa zapazi nekega kmeta, ki je jahal konja, kateremu se je rep vlekel po blatu. Vezir: »Ej ti, zakaj konju ne zavežeš repa? Ali ne vidiš, da z blatnim repom maže sebe, tebe in mimoidoče? Pridi noter!« — In vezirjevi hlapci so kmetu naložili pet in dvajset s šibo. — Kmet odide, zaveže konju rep in jaše dalje na trg. Na trgu je postalo vroče in soparno. Muhe so postale neznosne. Ko se kmet vrača mimo vezirjeve hiše, ga vezir spet pokliče: »Ej ti, zakaj konju ne razvežeš repa? Ali ne vidiš, da se ne more otepati muh? Pridi noter!« — In kmet jih je spet dobil pet in dvajset.

Cadež Stanislav, Ljubljana:

Ob zori slovenske zgodovine

Veliko je bilo ozemlje, ki so ga imeli Slovenci poseljenega v 9. stoletju; segalo je od Cedadu in Furlanije do Sotle ter od izvirov Drave, Visokih Tur, Dachsteina in reke Traune pa do Snežnika in Risnjaka na jugu: merilo je okoli 70.000 km², sedanje ozemlje Slovencev pa meri 24.000 km². Že na tem vidimo, kako se je obseg prvotnega slovenskega ozemlja skrčil, na kar je pač marsikaj vplivalo; n. pr. sosesčina velikih držav, ki so že ob naselitvi Slovencev dosegle veliko moč in skušale na vse strani raztegniti svoje meje, še bolj pa dejstvo, da niso naši predniki na gosto naselili ozemlja današnje zgornje Koroške in Spodnje Avstrije in da so tam obstojale le bolj ali manj naseljene vasi. V okolico pa, ki je bila le redko naseljena s Slovenci, so se naseljevali tujerodci in Slovenci so na redko naseljenem ozemlju polagoma tonili v tujem morju tako, da zaznamujemo že v 10. stoletju silno redke slovenske naselbine. Drugače pa je bilo s slovensko zemljo južno Drave in Karavank; tod so se naselili naši predniki že bolj na gosto; naseljevali so se po gričevju in dolinah tja do Nadiže in Vidma, obdelovali zemljo ter se pečali z živinorejo. Vendar je pa ostalo še precej slovenskega ozemlja, ki je bilo pokrito z gozdovi in močvirjem, praznega, in sem se je začelo naseljevati tuje prebivalstvo, ki se je pa v sredi samega slovenskega prebivalstva tekom časa raznarodilo: postali so Slovenci. Takrat ni bilo šol in tudi ne političnega pritiska, ki bi poizkušal s silo raznaroditi tujerodno prebivalstvo; ne, vse to je šlo pri nas naravnim potom. N. pr. tujerodci, recimo priseljeni Nemci v Poljanski dolini, so se nekaj časa ženili med seboj; v tretjem rodu je slovenski posestnik vzel za ženo bogato gruntarsko nemško nevesto, ki mu je rodila slovenske otroke. In ko je kaka nemška družina izumrla, je posestvo kupil slovenski kmet in nemški živelj je vedno bolj izgubljal na posesti in počasi izginil.

Zakaj vse to pripovedovanje, bo marsikdo vprašal. Zato, da pokažemo, kakšne notranje sile so tlele že takrat v slovenskem narodu in da je prav zaradi tega slovenski narod obstal in da živi vzlic raznim nesrečam in pritiskom že čez 1300 let na ozemlju, ki ga je ob svoji naselitvi naselil. Tuji oblastniki, ki so ga vladali, so izginili, izginile so tudi mogočne države, ki so raztezale svojo oblast čez Slovence, narod pa je obstal. Države izginjajo, tuja oblast propade, narod pa ostane, v bistvu nedotaknjen, tak, kakršen je, četudi včasih zaradi velikih nesreč in preizkušenj, ki pridejo nadenj, krvavi iz tisočerih ran.

Pa poglejmo, kod so se naši predniki naseljevali in kako so v neprestanih bojih večali svojo posest. Ko je nekdanja mogočna rimska država propadla, se je začela okoli leta 500 doba preseljevanja narodov; narodi, n. pr. Huni, Goti, Obri in Longobardi, so se vzdignili iz južne ruske nižine na pot, prodirali ob Donavi navzgor, se borili med sabo in skušali vsak prvi doseči preko našega ozemlja plodnosne ravnine severne Italije. Vse ozemlje od Donave in Srema na vzhodu, do mej Slovaške na severu, na zahodu pa do današnje državne jugoslovansko-italijanske meje, je bilo razdeljeno med dva lastnika: obstojali sta tam državi Longobardov in Obrov. Država Obrov, ki je bila takrat na višku svoje moči, je po-

stajala vedno bolj nevarna za Longobarde; ker ni bilo tedaj v Italiji nobenega pravega vladarja in so se bojevala za oblast razna plemena, so se Longobardi leta 568 vzdignili s svojimi čredami in odrinili v Italijo; po hudih bojih so jo zavzeli in kmalu ustanovili mogočno longobardsko kraljestvo.

Na izpraznjeno ozemlje, ki je bilo priključeno obrski državi, so se začeli naseljevati Slovenci. Že v Podonavju so se odcepili od ostalih južnih Slovanov in prodirali ob Savi, Dravi in Muri navzgor; naseljevali so se večinoma ob starih rimskih cestah in se šele pozneje selili na vse strani; dolino Mirne na Dolenjskem so naseljevali v smeri rimske ceste Sisek—Drnovo pri Krškem—Trebnje—Ljubljana. Okoli Mokronoga, Trebnjega in Št. Vida pri Stični in v Grosupeljski kotlini so nastale prve goste naselbine Slovencev; ko je bila dolina že tako naseljena, da ni bilo za ostale rodove več prostora, so se ostali rodovi Slovencev začeli seliti proti jugu, v okolico Dobrega polja in Velikih Lašč, v ribniško dolino in so segli skoraj do Kočevja. Del Slovencev se je obrnil proti zahodu in naselil preko Bloške planote Notranjsko in Kras ter dosegel že Ljubljano. Tukaj so se strnili z rodovi, ki so prodirali ob Savi navzgor in naseljevali celjsko kotlinu. Posebno goste naselbine so nastale okoli Vojnika, Šoštanja, Mozirja in Vranskega. Nove množice naselencev so naseljevale v smeri stare ceste Celje—Trojane—Ljubljana Črni graben in Tuhinjsko dolino, silile so v Polhograjsko in Škofjeloško hribovje ter prehajale mimo Poljčke in Jelovice po Bohinjskem v blejsko kotlinu, kjer najdemo dokaze že zgodnje naselitve na Bledu in v Srednji vasi pri Bohinju, kjer so našli mnogo staroslovenskih grobov.

Po starodavni poti med zgornjo Poljansko Soro in Cerkljanskim, ki je vodila na Bačo, Idrijo in zgornjo Sočo, se je izselil velik del prebivalstva v dolino Soče, prodiral proti jugu, kjer najdemo velike naselbine okoli Tolmina, Kanala in po vsej Banjski planoti. Tukaj ob Soči se pa že nahajajo tudi rodovi Slovencev, ki so se naseljevali s Krasa in z Vipavske doline. Nove množice Slovencev, ki so še vedno prihajale, so se izlivala skozi Mislinjsko dolino in naseljevale Gosposvetsko polje, Podjunsko dolino, Spodnji in Zgornji Rož; drugi zopet so krenili ob Dravi navzgor in se ustavili šele v Turah, se naseljevali ob Krki in segali celo v dolino Traune in Aniče. Seveda se ta naselitev ni izvršila mirno, brez bojev, temveč so se Slovenci morali prav krvavo bojevati s starim prebivalstvom za novo posest. Staro prebivalstvo, v kolikor ni padlo pod njihovim mečem, so Slovenci večidel zasužnjili in ga imenovali krščenike, ker so bili že večinoma kristjani. Zato najdemo še sedaj ponekod za deklo izraz krščenica.

Na zapadu so Slovenci z vsjo silo butali ob trdnjavski pas, ki je potekal ob črti Sočnik—Cedad—Tarčend—Humin; ob tej črti je bila bizantinsko-longobardska meja, ki je branila dohod v Italijo. Vzlic neprestanim napadom se našim prednikom ni posrečilo zaradi številnih vojaških posadk meje predreti in tako so se morali tukaj ustaviti. Od 7. stol. pa do danes se ta zapadna meja Slovencev skoraj ni premaknila. Verjetno, da je bilo to naseljevanje končano že v letu 590, kajti že leta 580 so

Slovenci naseljeni okoli Gospe Svete, deset let pozneje pa se omenjajo že pri Špittalu na zgornjem Koroškem in v bližini Lienza na Tirolskem. Skupno s svojimi zavezniki Obri vpadajo Slovenci na Bavarsko in Bavarci so leto za letom poraženi. Na zapadu pa napadajo zavezniki Longobarde in skušajo prodreti v Furlanijo; med neprestanimi napadi razširjajo Slovenci meje svojega ozemlja in se na osvojenem ozemlju stalno naseljujejo, Obri pa se zadovolje z naropanim plenom in se vsakokrat vračajo v svoja bivališča ob Donavi. Do prvega večjega pohoda je prišlo leta 611, ko so vpadli zavezniki v Furlansko ravnino in premagali longobardsko vojsko, ki jo je vodil vojvoda Gizulf. Od tedaj zaznamujemo le nekaj manjših prask med Slovenci in Longobardi, a do večjega vpada v zvezi z Obri ni več prišlo.

Tedaj nekako okoli leta 620 se začne razvijati na Koroškem, na Gosposvetskem polju, mlada slovenska kneževina, ki v začetku nedvomno budi upe, da postane sčasoma močna državna tvorba.

Toda že v začetkih grozi mladi kneževini pogin od močnih sosednjih Bavarcev in nemških Frankov na zapadu ter Obrov na vzhodu. Zato se je začel prvi knez Valuk ozirati po pomoči in posrečilo se mu je, da se je naslonil s svojo mlado državico na mogočno Samovo državo.

Leta 623 se je postavil na čelo državi, ki je združevala polabske Srbe, Čehe in del karantanskih Slovencev, kralj Samo, ki je z zmagovitimi pohodi ustavil prodiranje Frankov in Bavarcev ter skušal streti obrsko silo. Leta 625 vdre longobardska vojska v Zgornje Podravje in osvoji »okraj Slovencev, ki se Zilja imenuje«, do kraja Meglarja pri Podkloštru. Vzlic ponovnim naporom se Slovincem ni posrečilo kraja zopet zavzeti. Prav tedaj pa so razdejali obrsko državo notranji prepiri in njihova moč je začela hitro slabeti. To je izrabil kralj Samo in vključil v svojo državo še Slovence ob Savi in Savinji. Ta ogromna državna moč, ki je segala od Labe do Save, je začela igrati važno vlogo tudi pri močnih Frankih in Bavarcih. Slovenska kneževina se je v zvezni Samovi državi znatno okrepila, tako da se Slovenci že na lastno pest bojujejo s sovražniki; n. pr. leta 628 premagajo Bavarce blizu Lienza in razširijo svoje meje prav do izvirov reke Drave in postanejo tako neposredni mejaš Bavarcev. Bavarci prosijo frankovskega kralja Dagoberta, naj jih zavaruje pred vzhodnimi narodi in naj podjarmi Slovane in Obre. Povabilo je prišlo Frankom ravno prav, ker so že delj časa mislili na razširitev svoje države do Donave; prišlo je do vojne med Franki in Slovani in leta 631 se je bila pri Wogastisburgu (Uhošd na zapadnem Češkem) velika bitka, v kateri je bila glavna frankovska armada pod kraljem Dagobertom popolnoma uničena. Ta zmaga je še bolj utrdila zvezno državo Samovo in s tem tudi mlado slovensko kneževino. Da je bila kneževina samostojna in neodvisna od vsake tuje oblasti, dokazuje to, da iščejo pri knezu Valuku političnega zatočišča nekateri furlanski vojvode in celo bolgarski knez Alciok s 700 Bolgari, s katerimi je pribežal iz Panonije.

Toda le kratko dobo je trajal procvit mlade kneževine.

Ko je leta 658 kralj Samo umrl, so se začele v državi notranje homatije in država je razpadla na svoje zvezne dele. V zvezi s tem

Nadaljevanje na 75. strani.

Sušnik Ivan, stolni kanonik, predsednik Vzajemne zavarovalnice:

Ustanovitev Vzajemne zavarovalnice

Zavarovalnica je ena izmed najkoristnejših modernih naprav, zato so se iste v raznih oblikah pri vseh omikanih narodih mnogostransko razvile. Naše neugodne politične razmere — bili smo, že itak maloštevilen narod, razcepljeni v več držav in provinc — so bile vzrok, da smo v gospodarskih zadevah zaostali, zlasti ker nismo imeli samouprave ter smo bili posebno v gospodarskem oziru odvisni od naših gospodarjev. Kako je bilo ravno glede zavarovanja, je nam vsem še v neprijetnem spominu. Nemške, italijanske in druge zavarovalnice so imele pravcati monopol. Težki milijoni so šli vsako leto iz naših dežel v tuje žepe. Vedno bolj se je čutila potreba lastne domače zavarovalnice.

Naša narodna poslanca dr. Janez Bleiweis in dr. Val. Zarnik sta se zavzela za ustanovitev banke »Slovenije«, ki bi istovetila narodno zavarovalnico, katero je imel voditi pl. Treuenstein. Po načrtu naj bi se izdalo 3000 delnic po 200 gld. Vlada je dala koncesijo z dnem 25. januarja 1872. Začetek je kazal ugoden uspeh. Toda nastopno leto 1873 je nastopil na Dunaju znani borzni polom, ki je težko prizadel tudi našo domačo banko, ki ni mogla več svojih nalog izvrševati. Propadla je in potegnila seboj v propast tudi zavarovalnico. Delničarji so zgubili skoraj vso vplačano glavnico in tolikanj zaželjena zavarovalnica je za desetletja bila zopet odložena. Pri vsakem ponovnem poskusu ustanovitve nove zavarovalnice je avstrijska vlada kazala na propadlo banko »Slovenijo« in na pomanjkanje izvežbanih slovenskih uradnikov. Toda ideja ni zamrla.

Pokojni dr. Krek je imel tedaj že toliko vplivnih prijateljev v parlamentu, da se vlada ni mogla upirati in zato je pokojni sodni svetnik Vencajz dne 3. decembra 1900 povabil nekatere prijatelje zavarovalnice kot pripravljalni odbor v ljubljanski Tivolski grad zaradi končne odločitve. Bili so Jarc Josip iz Medvod, Pollak Karol, veleindustrijalec, in kanonika Sušnik Ivan in Šiška Josip. Sklenjeno je bilo s pripravljalnim delom takoj začeti. Vencajz Ivan je sestavil pravila Vzajemne zavarovalnice in jih priložil prošnji na vlado zaradi potrjenja.

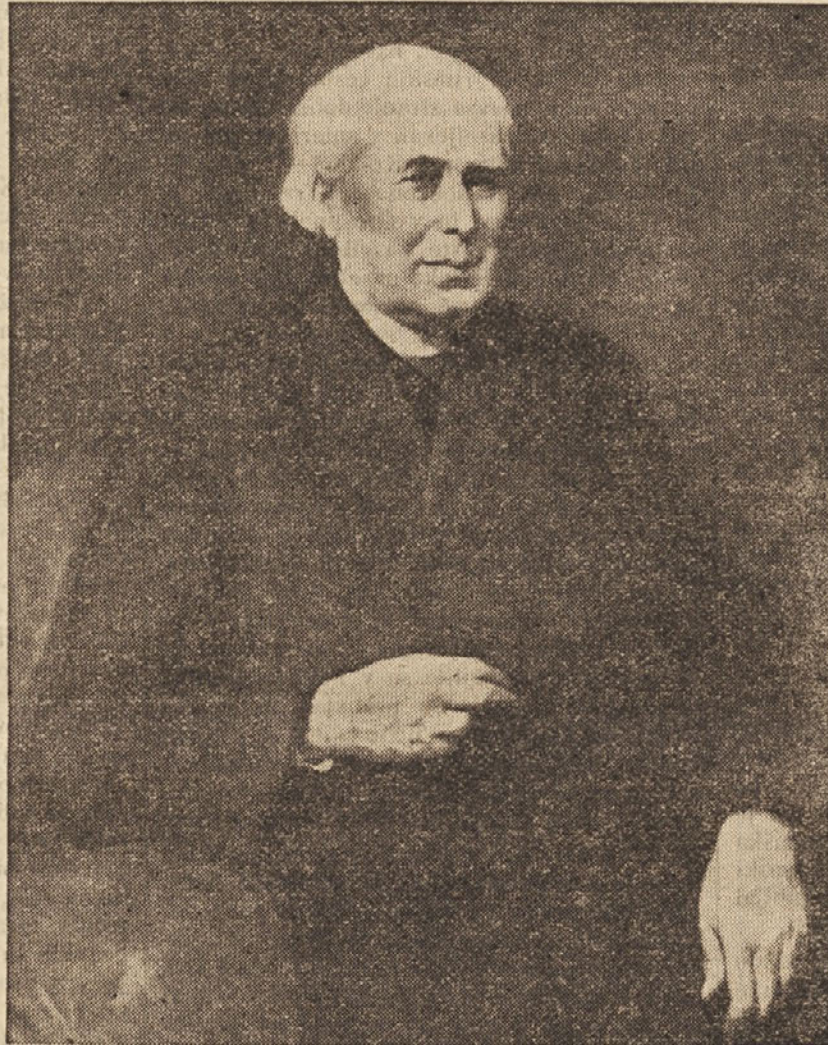
Vlada na Dunaju in deželna vlada v Ljubljani sicer podjetju nista bili posebno naklonjeni, toda splošne razmere se že toliko vplivale, da je vlada na Dunaju z dekretom dne 23. februarja 1900 pravila zavarovalnice z nekaterimi pripombami potrdila in so bila ista pripravljalnemu odboru dne 3. marca 1900 dostavljena. Prva lopata v ledino je bila zasajena, delo se je pričelo.

Završalo je po Ljubljani, boj proti novi zavarovalnici se je pričel na celi črti. Najprej so se oglasila zastopništva vseh zunanjih zavarovalnic ter svarila svoje zavarovance pred »novo zavarovalnico«, ki nima nikakih denarnih zalog, dočim imajo njihove zavarovalnice milijonske glavnice na razpolago. Soglasno jih je v tem boju podpiralo liberalno časopisje in prorokovalo neizbežen denarni polom. Do tega pa ni prišlo. Res je, da se je zavarovalnica v svojem početku morala boriti z različnimi težkočami, posebno s finančnimi, toda v usodnem trenutku 1. 1902 je posegel vmes pokojni vladika knezoškof Jeglič, ki je s svojim podpisom pri Ljudski posojilnici zagotovil glavnico 100.000 zlatih kron in vso vsoto stavil zavarovalnici na razpolago.

S 1. avgustom 1900 je zavarovalnica odprla svojo pisarno v Medijatovi hiši na Tyrševi cesti 17. Istočasno je bil nastavljen v zavarovalnici kot ravnatelj Josip Pe-

hani, ki je kot prvovrstni veščak uredil in organiziral zavarovalnico v zavod, kakršen je danes, in katerega voditelj kot generalni ravnatelj je še danes. Naj mu danes po 40letnem izredno častnem, vestnem in plodonosnem delovanju velja odkritosrčno priznanje in zahvala.

Pravi ustanovitelj zavarovalnice pa je bil sodni svetnik v p. Ivan P. Vencajz, njen prvi predsednik in voditelj do njegove smrti 7. avgusta 1913. Kot izboren pravnik je s svojimi zmožnostmi veliko pripomogel, da je vlada tako naglo ugodila prošnji za ustanovitev zavarovalnice. Tudi po ustanovitvi je vodil zavarovalnico mirno skozi sovražne napade. Njegovo geslo je bilo: z resnim delom uničiti lažne napade nasprotnikov. Zanimal se je za vsakdanje pisarniške zadeve in v kritičnih vprašanjih odredil primerno.

Stolni kanonik **Ivan Sušnik**
soustanovitelj in sedanji predsednik Vzaj. zavarovalnice v Ljubljani
(Slikal akad. slikar Božidar Jakac)

Narodu služiti — največja je dolžnost!

Iz malega k velikemu

Kdor ustanovi recimo trgovino s špeci-rijskim blagom, poskrbi, da ima njegov lokal prostorna izložbena okna. V okna naloži blago v čim bolj prikupljivi in vabljivi obliki, pridene še primerne cene in kar z gotovostjo lahko računa, da mu trgovina že spočetka ne bo zevala v prazno.

Drugače je, kadar gre za ustanovitev za-varovalnice. Tu se ljudje ne drenjajo sami v zavod, čeprav je izven vsakega dvoma, da jim je zavarovanje nujno potrebno ali zanje celo rešilno. Ako bi zavarovalnica odprla le svojo pisarno, v kateri bi uradniki čakali, kdaj se kdo oglasi in sklene zavarovanje, bi kmalu doživela polom. Potreba zavarovanja ogromni večini ljudi ni prvi hip dovolj razvidna.

Poleg tega terja zavarovanje tudi žrtve. Da, tudi žrtve. Pomislimo samo: Leta in leta plačuješ na primer za zavarovanje zoper požar, a zavarovalnica ti na videz za to nič ne nudi. Toda med tem gori pri sosedu in drugod, kjer zavarovalnica pokrije vso škodo. Odkod vzame denar? Iz premij, tudi iz tistih, ki jih ti plačuješ. Smo pa ljudje že taki, da neradi plačujemo za druge in smatramo tako plačevanje za veliko žrtev. Nihče namreč ne pomisli, da je zavarovalnica organizacija ve-like družine, v kateri lahko prej ali slej vsa-kogar zadene ista nesreča, ki mu bo iz nje pomagal le duh vzajemnosti, ki celo dru-žino veže.

Ceprav je tedaj zavarovanje le na videz- no žrtvovanje za druge, ker nima nihče jamstva, da ne bo pomoči tudi sam potreben, vendar se ga v svoji sebičnosti in površnem mišljenju bolj branimo kot oklepamo. Da pri takem mišljenju zavarovalna misel ne umre, temveč celo zmagovito raste in prinaša mili-jonom uteho ter rešitev, je potreben pose-ben način poslovanja. Za ta način je bi-stveno, da zavarovalnica prinaša zavarovanje tako rekoč vsakemu zavarovanju potrebnemu človeku v hišo. Zato ima zavarovalnica raz-predeno mrežo potnikov in krajevnih zastopnikov. Ti, ki izhajajo iz srede ljud-stva samega ter ljudske tegobe najboljše po-znajo, ker jih dan za dnem z ljudstvom sodo-življajo, gredo od hiše do hiše, od osebe do osebe ter raznašajo smisel za potrebo, korist-nost in primernost zavarovanja. To delo ni lahko. Na sto in sto predsodkov in neuteme-ljenih očitkov naleti tak apostol zavarovanja.

Dober odgovor. Profesor: »Dolinar, povejte mi, kje leži Sušak?« — Dijak: »Pri Reki?« — Pro-fesor: »To je res, a kje leži Reka?« — Dijak: »Pri Sušaku.« — Profesor: »Tudi to je točno, a kje leži Reka in Sušak?« — Dijak: »Drug poleg drugega.«

Dokaz domovinstva. Policaj: »Doma ste torej iz Maribora?« — Nace: »Da, a samo na polovico.« — Policaj: »Kako to?« — Nace: »Ko sem se selil iz Maribora v Ljubljano sem tehtal le 49 kg, sedaj pa tehtam 98 kg in sem tedaj po polovici iz Ljub-ljane.«

Osel v avstrijskem generalnem štabu. Na ne-kem avstro-ogrskem manevru se zberejo častniki generalnega štaba, da v prisotnosti starega cesarja proučijo položaj. Naenkrat se zakadi v skupino častnikov osel, ki je zbežal od neke vojaške tovarne kolone. Vsi častniki so seveda bili presenečeni. Le neki polkovnik se je muzal. Načelnik generalnega štaba Konrad pl. Hötendorf vpraša polkovnika, čemu se smeje. Ta pa pravi: »Nič posebnega, ekse-lenca, a zanimivo je vendarle: zgodilo se je namreč prvikrat, da je prišel osel brez protekcije v avstrij-ski generalni štab.«

Ljudje so mu vzdeli ime agent, pri čemer si predstavljajo bolj človeka v službi slabega kot pa poštenega predstavnika koristnega in socialno važnega dela. Ker od časa do časa res naletijo na potnika ali zastopnika, ki s sredstvi dvomljive vrednosti ali celo na kaz-njiv način bolj v škodo zavaja kot jih pa k dobremu navaja, ljudje kaj radi slabost redkih nekaternikov posplošijo in ves stan potnikov ter zastopnikov za ničvrednega smatrajo. Resnica pa je, da je ogromna večina potnikov in zastopnikov ide-alna in požrtvovalna, dobro se zave-dajoča, da ima v enaki meri varovati koristi zavarovanca kot zavarovalni-ce. Resnica je tudi, da dandanes igra zava-rovalstvo v gospodarstvu vsakega naroda in vsake države ogromno vlogo ter da so mu do te vloge v prvi vrsti pripomogli oni nevidni tihi sodelavci, ki nimajo visoko zvenečih naslovov in ne zavida-nja vrednih dohodkov, pa s požrtvovalnostjo ter globokim razumeva-njem za veliko poslanstvo zavarova-nja širijo smisel za to modernemu gospodarstvu nujno potrebno zaščito. Čim večje število zares vestnih ter za ljudski blagor odkritosrčno vnetih takih sodelavcev ima zavarovalnica, tem bolj sta ji zagotovljena uspeh in razvoj. Narobe je pa prav tako res, da lahko brezvestni, nesposobni in k slabemu nagnjeni zastopniki povzročijo zavarovalnici za dolga leta nepopravljivo škodo.

Ko Vzajemna zavarovalnica praznuje svoj štirideseti življenjski jubilej, se z veliko hvaležnostjo spominja sto in sto sodelav-cev po občinah in župnijah, ki so — zlasti prva leta po ustanovitvi — bolj zaradi dobre stvari kot zaradi lastnega zaslužka, bolj za-radi splošne ljudske koristi kot zaradi oseb-nega dobička v borbi z nadmočnimi silami tu-jerodnih zavarovalnic zgradili tako močne temelje zavodu, da njegova veličina in moč po 40 letih vzbuja občudovanje in hvaležnost ce-lega naroda. Ko so prvi sodelavci po župnijah stópili v službo Vzajemne, so mogli pričako-vati le neenako borbo. Iz te borbe so izšli zmagoviti, ker jih je vodilo pristno domo-

Zagovorila se je. Gospod: »Ali je gospod Varič doma?« — Služkinja: »Ne, ni ga. Samo če imate kaj zelo važnega, ga lahko — zbudim.«

Zvite buče. Bogataš kupi vilo. Že prvo noč ni mogel v njej spati, ker sta se v sosesčini nahajali dve kovačnici, v katerih so tudi ponoči delali. Drugi dan bogataš prosi kovača, naj ponoči ne delata. Ta dva pa o tem nista hotela ničesar slišati. Bogataš jima predlaga, naj se preselita ter jima obljubi dobro nagrado. Kovača pristaneta. Bo-gataš ju povabi na imenitno kosilo, kjer jima iz-plača tudi nagrado. Ko se poslavljajo, vpraša bogataš: »A kam se mislita sedaj preseliti?« — Eden izmed kovačev: »On se preseli v mojo ko-vačnico, jaz pa v njegovo.«

V časopisnem ured-ništvu. Urednik: »Pa ste povsem prepričani, da je ta pesem vaše delo?« — Pesnik: »Kajpak da sem!« — Urednik: »Neverjetno! Nikdar bi si ne bil mi-slil, da bom kdaj vi-del pred seboj pokoj-nega Valentina Vod-nika.«

ljubje in nepokvarjen smisel za po-trebnost domače zavarovalnice.

Ob štiridesetletnici Vzajemne na stotine njenih zastopnikov z isto vnemo in ljubeznijo, z isto požrtvovalnostjo in z istim domoljubjem dela in se trudi za zavod, ne da bi pri tem le eden pričakoval priznanje ali čast. Za svoje največje plačilo smatrajo to, da jih naš narod spoštuje, jim zaupa ter svoja zavarovanja v stalno naraščajoči meri poklanja domači za-varovalnici. Za svojo prvo dolžnost smatrajo, da se stalno izpopolnjujejo v poznanju zava-rovalnih vprašanj, kakor jih moderni čas v vedno bolj bogati meri postavlja, da bi mogli povsod pomagati s pametnim in ljudskim ko-ristim resnično ustrezajočim nasvetom. Ne strašijo se slabega vremena in ne lahkomišel-nih očitkov, temveč kot pravi bojevnik ne-omajno stojijo v službi velike misli, t. j. do najvišjih vrhov izgraditi domačo za-varovalnico.

Majhno je bilo seme, ki ga je peščica ro-doljubov pred 40 leti položila v slovensko zemljo, da bi se iz njega razvila mogočna Vzajemna zavarovalnica. A naša zemlja je ro-dila dovolj skrbnih vrtnarjev in negovalcev, ki so semenu z ljubeznijo prilivali svoj znoj in ga grel s svojim navdušenjem. Vsem tem mnogoštevilnim, široki javnosti ne-znanim, resnično za narod zaslužnim možem velja ob 40-letnici Vzajemne zavarovalnice vsa čast, priznanje in zahvala!

V popolnem zaupanju v to požrtvovalno armado svojih sodelavcev, zastopnikov in po-tnikov, pričakuje Vzajemna zavarovalnica, da bo peto desetletje njenega dela za ljudstvo še bolj plodonosno. Še več pričakuje: To namreč, da bo ves naš narod v bodočih letih stopil med tihe sodelavce Vzajemne v prepričanju, da tako pomaga graditi svojo lastno lepšo prihodnost.

I. P.

Nadaljevanje s 73. strani.

zaznamujemo že navale Obrov, ki so pričeli vpadati čez slovensko zemljo v Furlanijo; do takega vpada je prišlo leta 664, ko so pa bili združeni Obri in Slovenci premagani. Nasled-nji večji spopad imamo leta 705, ko je bil pre-magan vojvoda Ferdulf in je v bitki padlo skoraj vse furlansko plemstvo. Slovenci so namreč s svojimi čredami silili v furlansko ravnino in pri tem je prišlo večkrat do spo-padov s furlanskimi pastirji; prav zaradi tega so se v nemale vojne, v katerih so Furlanji vedno bolj podlegali. Leta 720 je prišlo vnovič do bitke pri Lavarianu, južno od Vidma, ki je ostala neodločena. Zasedba Furlanije se Slo-vencem sicer ni posrečila, pač pa so naselili gore v beneški Sloveniji, Goriška brda in gri-čevje ob Soči in Nadiži. Kmalu je sledil nov uspeh Slovencev: leta 730 so iztrgali Longo-bardom Ziljsko dolino in vdrli celo čez Karn-ske Alpe.

Vzlic vsem tem uspehom pa je bila mlada kneževina v vedno večji nevarnosti pred Obri na vzhodu in pred pritiskom bavarsko-fran-kovske sile na zahodu, ki sta jo vedno bolj ogrožali. Po dolgem omahovanju se je knez Borut leta 740 odločil, da sprejme pomoč Bavarcev proti Obrom in s tem je bila tudi politična samostojnost mlade kneževine za-pečatena.

Josip Pehani, generalni ravnatelj in član nadzorništva Vzajemne zavarovalnice:

Pred štiridesetimi leti

Kako je pred štiridesetimi leti bilo pri Vzajemni zavarovalnici in kakosem nastopil službo kot ravnatelj takrat še tako zelo nebogljene novorojene domače zavarovalnice, o tem naj na željo uredništva »Naše moči« povem nekaj iz svojih spominov. Pa je štirideset let za človeka že tako dolga doba, da marsikaj v spominu obledi ali se celo popolnoma zabriše. Vendar mi je ostal spomin na prve čase službovanja pri Vzajemni zavarovalnici tako živ, da lahko naslednje podatke mirne vesti izročim javnosti.

Pripravljalna dela za začetek poslovanja Vzajemne zavarovalnice so se vršila že več kot pol leta pred dnem, ko je Vzajemna javno oglašila, da začne poslovati. V teh pripravljalnih delih je prvo ravnateljstvo zaupalo vodilno mesto pri Vzajemni zavarovalnici gospodu Ivanu Vdoviču, ki pa je kmalu tako zelo obolel, da je moral službo pustiti. Mladi zavod se mu je oddolžil z odpravnino. Nato se je ravnateljstvo pogajalo s predstavnikom takratne zavarovalnice »Unio Catholica« v Ljubljani gospodom Ignacijem Zorom, da bi prevzel dolžnosti ravnatelja. On je pa izjavil, da si tega mesta ne upa prevzeti.

Tako ni ravnateljstvu preostalo drugega, kot da je objavilo v »Slovenec« oglas, s katerim je iskalo moža, ki bi bil pripravljen sprejeti odgovorno službo ravnatelja mlade ustanove. Ta oglas je bil za moje življenje odločilnega pomena. Kot izkušen praktik v zavarovalnih poslih (bil sem takrat že dvanajst let v službi pri zavarovalnici »Feniks«), sem predobro vedel, da mi pri novi zavarovalnici ne bo preveč mehko postlano. Kljub temu sem poslal ponudbo. Kmalu dobim od prvega predsednika Vzajemne zavarovalnice drž. poslanca in odvetnika g. Ivana P. Vencajza prijazno vabilo, naj se zglasim v njegovem stanovanju v Tivolskem gradu.

Spominjam se, da je bil krasen sončen dan, ko sem z zelo mešanimi občutki stopal proti Tivolskemu gradu. Gospoda Vencajza ni bilo doma. Počakal sem ga in kmalu sem bil s prijaznim, a resnim gospodom v živahnem razgovoru. Prvo njegovo vprašanje je seveda bilo, če imam dovolj poguma za tako težko službo. »Z dobro voljo in božjo pomočjo mora iti,« sem mu odgovoril. Računal sem tudi z narodno zavednostjo našega ljudstva, ki se bo gotovo rado oprijelo čisto domačega podjetja, ki v tem pogledu ne bo imelo tako kmalu konkurence (in je res še danes nima).

Nadaljnji razgovor se je sukalo okoli podrobnih vprašanj poslovanja ter mojih službenih pogojev. V vsem sva se sporazumela in mogel sem takoj prevzeti novo dolžnost. Vzajemna zavarovalnica, ki se je takrat šele notranje pripravljala na javno delo, je imela za pisarno najeto skromno dvoriščno sobico v nekdanji Reharjevi hiši na oglu sedanjega Napoleonovega trga in Ceste 29. oktobra. Preprosta pisalna miza in neke vrste pult sta bila vsa oprema pisarne, v kateri se je izvršilo pripravljalo delo vseeno dovolj temeljito, da je moglo mlado in po mnogih viharjih ogroženo drevo prve čiste slovenske zavarovalnice uspevati in zrasti do današnje zavidne višine in moči.

Istočasno, ko smo pripravljali tiskovine in poslovne knjige, smo morali skrbeti za zunanjo organizacijo. Nekateri vodilni možje pri zavarovalnici so bili mnenja, da ni treba v to svrhu nobenih potnikov, temveč da bo za zunanje delo že dovolj, ako ga podpre duhovščina in razni zaupniki. Res si je preč. duhovščina pridobila nevenljive zasluge, da je moglo biti že začetno delo Vzajemne zavarovalnice uspešno. Priporočala je ljudstvu zavod, poleg tega pa

pomagala pri iskanju uglednih mož, ki so prevzeli zastopstvo zavoda. A vse te zastopnike je bilo treba za delo šele primerno poučiti, kar lahko najuspešneje napravi sposoben in vesten potnik. Na moj nasvet je bil za takega potnika-organizatorja nastavljen g. Josip Perharc, ki je bil dotlej glavni zastopnik »Feniksa«. On je z veliko spretnostjo uvajal prve poverjenike Vzajemne zavarovalnice v zaupani jim posel. Ker pa ni bilo pravega soglasja med predsednikom g. Vencajzom in Perharcem, je slednji kmalu odšel od zavoda.

Pisarna v Reharjevi hiši seveda ni mogla služiti za dostojen dom prvi slovenski zavarovalnici. Zato smo najeli dvosobno stanovanje v pritličju Medijatove hiše na sedanji Tyrševi cesti 17. Večja soba je služila g. I. Vencajzu za odvetniško pisarno, v manjšo, ki je bila kakih 5 m dolga in poldrugi meter široka, se je pa s 1. avgustom 1900 vselila pisarna Vzajemne zavarovalnice. Istega dne je vstopil v zavod tudi g. Ivan Jakopič, ki je nato vse do svoje smrti l. 1939 z veliko vestnostjo vršil dolžnosti sluge in inkasanta, v prvih časih pa tudi uspešnega akviziterja.

Pogumen nastop nove zavarovalnice je druge zavarovalnice izredno vznemiril. Nastavile so takoj veliko število potnikov na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem ter jim naročile, da vsa obstoječa zavarovanja zoper požar obnovijo kar na 20 let. Tako so upale doseči, da nova zavarovalnica še 20 let ne bo mogla uspešno delovati. Sedaj je splošno znano, da ta nastop konkurence ni mogel zaustaviti mladega podjetja v mladostnem poletu.

Ce danes ocenjujem hitro rast Vzajemne zavarovalnice takoj prve mesece po njeni ustanovitvi, vidim za ta razvoj predvsem tri vzroke:

1. Vzajemna zavarovalnica je takoj spočetka skrbela, da je bila vsaka požarna škoda čimprej ocenjena in odškodnina izplačana. Neštetokrat sem nesel denar kar s seboj in po končani ocenitvi že na pogorišču izplačal odškodnino. Ko je zgorela cela Zdenska vas, ki je bila zavarovana pri Vzajemni, sem že drugi dan po cenitvi izplačal vso škodo. Ljudstvo je vse to videlo ter poklanjalo Vzajemni vedno več zaupanja. Skozi vseh 40 let smo gledali, da smo ostali načelu čim hitrejše ocenitve škod in promptnega izplačila odškodnin zvesti.

2. Narodna zavednost slovenske duhovščine, ki je prva razumela, kolikega pomena bi mogel postati zavod za naše narodno gospodarstvo, je bila posebno močan činitelj pri razvoju Vzajemne. Duhovniki so z lec opozarjali ljudstvo, kdaj pride naš potnik in da ga naj z zaupanjem sprejmejo ter sklepajo zavarovanja le pri domači in edini čisto slovenski zavarovalnici. Ugled, ki ga danes uživa Vzajemna, je najlepše plačilo narodni zavednosti takratne duhovščine.

3. Nastop konkurence nam je dejansko več koristil kot škodil. Mnogokrat zelo žaljivi članki v časopisju so le budili zanimanje za naš zavod. Zlasti se je trudil takratni glavni zastopnik banke »Slavije« g. Ivan Hribar, da bi s časopisnimi noticami ter okrožnicami omajal zaupanje v Vzajemno. »Slavija« je tudi bila, ki nam je delala mnogo neprilik pri dozavarovanju, češ da z zvišanim zavarovanjem navajamo ljudi k samopožigom. Dejansko so pa ta dozavarovanja nastajala le tako, da so naši poverjeniki pri mnogih Slavijinih zavarovancih zavarovali še dotlej nezavarovane premičnine. »Slavija« je morala končno uvideti, da njeni izpadi proti Vzajemni ne rodijo zaželenega sadu.

Ce bi hotel še kaj omeniti iz prvih časov Vzajemne, potem ne smem prezreti težkoč, ki smo jih imeli s pozavarovanjem. Pozavarovalnice so na eni strani podlegale intrigam konkurence, na drugi strani so pa menda res menile, da novorojena zavarovalnica ni zmožna življenja. Šele potem, ko je na mojo prošnjo ravnateljstvo zaprosilo za pregled našega poslovanja po ministrstvu in ko sta ministrska odposlanca našla v zavodu zadovoljivo stanje, je ugled Vzajemne tudi v tem pogledu zrastel. Član ministrske komisije, po rodu Čeh, mi je sam priporočil, da se obrnemo glede pozavarovanja na Prvo češko pozavarovalno banko v Pragi. Ta gospod se je sam v Pragi zavzel za naš zavod in tako je bilo tudi to vprašanje rešeno.

Ko mi uhajajo misli na dogodke pred 40 leti, sem hvaležen božji Previdnosti, ki mi je dala, da sem smel tvorno sodelovati pri izgradnji narodne ustanove, katere ugled je danes v jugoslovanskem gospodarskem svetu tako nesporen.

Novak Avgust, ravnatelj finančnega oddelka Vzajemne zavarovalnice:

Naša jamstvena sredstva

Ne bo odveč, če se ob štiridesetletnici Vzajemne zavarovalnice ozremo na kratko tudi na eno važnih nalog, ki jih ima vsaka zavarovalnica, to je na upravo imovine. V tem pogledu nepoučena javnost povsem napačno sodi, da je to sila lahek posel. Ob vsaki priliki sliši človek, tudi iz ust inteligenta, da zavarovalnice plavajo v denarju in da nimajo druge skrbi, kot da z ogromnimi dobički zidajo in kupujejo palače, namesto da bi zbrana sredstva uporabljale za znižanje premij, podeljevanje podpor, financiranje dobredelnih in kulturnih ustanov itd.

tabilnost. Vse te štiri lastnosti vsake naložbe so enako važne in jih mora uprava zavoda pretehtati kar najskrbneje ob sleherni naložbi. Za naložbe pa pridejo v poštev nepremičnine, hipotečna posojila, policna posojila, vrednostni papirji in naložbe pri trdnih denarnih zavodih. Izbera vrste zavisi seveda od mnogoštevilnih činiteljev, od katerih ni zadnji ta, da previden gospodar ne bo nikdar naložil vsega premoženja le v eno vrsto, ampak bo previdno izbiral, pri tem pa upošteval, da morejo vsak hip nastopiti časi, ko bo trenutno izgubo pri eni vrsti treba na-

Osrednja palača

Vzajemne zavarovalnice je ena arhitektonski najpomembnejših stavb nove Ljubljane

V resnici je pa to veliko težja naloga, kot si more laik predstavljati. Res je, da zavarovalnica v teku let zbere precejšna sredstva, res je pa tudi, da rastejo obveznosti, o katerih je gotovo, da jih bo morala zavarovalnica prej ali slej izpolniti. Velika večina ljudi pa pri tem pozablja, da so vse premije, ki jih zavod prejme, skalkulirane tako, da bodo vplačana sredstva nosila gotove dohodke in ustvarila zadostno glavnico, ki bo služila za izpolnitev obveznosti, ki jih je zavarovalnica prevzela do zavarovanca. To doseže zavarovalnica le s pametno in skrbno naložbeno politiko.

Vsak zasebni gospodar bo pritrdil, da je pravilno nalaganje imovine zelo velika umetnost. Ze zasebniku, ki razpolaga z lastnimi sredstvi, o katerih mu ni treba polagati nikomur računa, povzroča to vprašanje precejšnje skrbi. Kako važno vprašanje je pa to za zavod, ki prav za prav upravlja tujo imovino in mora vsak čas podajati obracun tako nadzorni oblasti, kakor tudi zavarovancem. Zato mora vsako najmanjšo naložbo skrbno preudariti in izbrati način, o katerem more pri vsej možni previdnosti pričakovati, da bo podana zadostna varnost, stalnost, likvidnost in ren-

domestiti z boljšo naložbo v drugi vrsti, da tako uide kvarnim posledicam, ki jih prinesejo s seboj težave v gospodarstvu.

S ponosom moremo trditi, da je Vzajemna zavarovalnica v 40 letih svojega obstoja dokazala, da je dorasla tej težki nalogi in da je kljub svetovni vojni in hudi gospodarski krizi, ki je pred leti tako občutno prizadejala naše denarno gospodarstvo, znala vedno voditi svojo naložbeno politiko tako, kot to njeni zavarovanci pričakujejo.

Do povojne dobe Vzajemna zavarovalnica ni izkazovala kakega vidnega premoženja. To je tudi povsem umljivo, ker je do takrat gojila le požarno zavarovanje in zavarovanje zvonov. Tak posel sam po sebi zahteva, da nalaga zavod zbrana sredstva le v denarne zavode in hitro likvidne naložbe. Vsak čas mora namreč pričakovati, da ga bodo zadele večje škode, ob katerih bo moral zlasti mlad zavod mobilizirati vsa sredstva za zadovoljitev oškodovanca.

Po svetovni vojni je pa uvedla življenjska zavarovanja vseh vrst in so se s tem začela v zavod stekati večja sredstva, o katerih vemo, da pridejo do realizacije šele po daljših razdobjih, ker so izplačila z dolgoletnimi pogodbami odložena za celo vrsto let. S tem se je pa morala naložbeno politika zavarovalnice

bistveno spremeniti. Novi posel je sam po sebi zahteval nov način nalaganja zbranih sredstev. Pregled bilanc nam kaže, da je zavod moral zidati palače, dajati zdrava hipotečna posojila in skrbeti za plodonosno nalaganje nateklih kapitalij, in to s tako previdnostjo in vestnostjo, da danes more s ponosom reči, da je storil vse za absolutno varnost svojih zavarovancev.

Kako velike važnosti je prav pravilno nalaganje zbranih sredstev, nam kaže dejstvo, da smo za nalaganje premijske rezerve za življenjska zavarovanja dobili v l. 1937. posebna določila z uredbo o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji in l. 1938 z uredbo o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih skladov pri zavarovalnih podjetjih. V glavnem predpisujejo ta določila zavarovalnicam, da morajo 40% premijskih rezerv iz življenjskih zavarovanj po odbitku policnih posojil nalagati v dolgoročna državna posojila, največ 50% v nepremičnine in hipotečna posojila na prvem mestu do 35% vrednosti nepremičnine in le največ 15% v denarne zavode. Ti predpisi sicer nekoliko omejujejo naložbeno politiko, vendar ima uprava vsakega zavoda še zadosti skrbi, da v danem okviru izbira naložbe, ki so v vsakem primeru najbolj koristne za zavod in njegove zavarovance.

Gornji bežni pregled nam kaže, kako odgovorno nalogo vrši vsaka uprava zavarovalnice in da je zato neupravičena sodba laičnega sveta, ki smo jo uvodoma omenili. Ponos Vzajemne zavarovalnice so njene palače in druga varno naložena sredstva, a hkrati so pa vsem njenim zavarovancem najboljše poročstvo, da so zaupali upravo svojega premoženja v najboljše roke, res domačemu zavodu, ki z doma zbranimi sredstvi oplaja domače gospodarstvo.

Smetna nesreča motociklista

Dne 4. junija t. l. je vlak pri Naklu do smrti povozil uglednega kleparskega in instalaterskega mojstra iz Kranja g. Jaklja Riharda. Peljal se je z motornim kolesom po opravkih v Tržič. Ta pot pa je bila zanj usodna. Pri Naklu je ravno vozil preko proge. V tistem trenutku je pripeljal tržiški vlak, ki je zadel vanj in ga vrgel z motorja. Jakelj je najbrž preslišal svarilno piskanje lokomotive in ker ravno tam proga napravi ovinek, tudi ni mogel videti prihajajočega vlaka. Tako je bila nesreča neizogibna. Na dobljenih poškodbah je Jakelj še isti dan umrl.

Kot vesten gospodar je bil zavarovan pri KARITAS in je mesečne prispevke v redu plačeval. Ker se je ponesrečil, je KARITAS izplačala ženi pokojnega dvakratno posmrtnino.

Smola, kamor se obrne. »Ali ste dobili posojilo?« — »Nisem. Pri prvi posojilnici so mi rekli, da me premalo poznajo, pri drugi pa, da me preveč poznajo. Sedaj res ne vem, kam naj se še obrnem?«

Samega Shawa je prekosil. Shaw (angleški pisatelj, znan po svoji duhovitosti): »Za me je vedno najvažnejše jedro vsake stvari.« — Pisatelj Chesterton: »O, potem bi pa z vami rad zobal češnje.«

Stanko Sušnik, ravnatelj elementarnega oddelka Vzajemne zavarovalnice:

Elementarni oddelki Vzajemne zavarovalnice ob štiridesetletnici

Ko je Vzajemna zavarovalnica pred 40 leti stopila pred slovensko javnost, je nosila uradni naslov »Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov«. Že ta naslov je določno povedal, da se misli nova ustanova za enkrat pečati le s požarnim zavarovanjem in z zavarovanjem zvonov. Tako je tudi ostalo celih 20 let. Vodstvo zavoda je tako z vsega začetka ubralo pravilno pot, da je namreč uvedlo tista zavarovanja, ki so bila takrat našemu ljudstvu najpotrebnejša in katerih zavarovalni kapital je bilo predvsem treba ohranjati domačemu narodnemu gospodarstvu.

Vse svoje delo je Vzajemna zavarovalnica naslonila na resnične ljudske potrebe in koristi. Temu načelu je skušala ostati zvesta skozi vseh 40 let ter ga smatra tudi za najboljše jamstvo bodočih uspehov. Zato je v našem zavodu tuj vsak posel zaradi dobičkarstva. Pri cenitvah škod nastopa vedno z največjim razumevanjem za ljudske potrebe. Zaradi stalno rastočega števila zavarovancev se seveda množi tudi število požarnih škod, ki jih je bilo v zadnjem poslovnem letu že skoraj tisoč. Pri takem številu škod pač pride tudi do nesoglasij, a vzrok so jim redno le sum na samopožig ali pa namerno previsoko ali pomanjkljivo zavarovanje. Kljub temu je bilo n. pr. lani pri 936 požarnih škodah le pet spornih. Pa še pri teh petih je zavod v štirih primerih s svojo prvo cenitvijo nudil zavarovancu več, kot mu je zaradi njegove pritožbe kasneje prisodilo sodišče, ki ocenjuje škodo po svobodnem preudarku in brez vplivanja zavarovalnice. V enem samem primeru je sodišče priznalo višjo odškodnino, kot jo je pa zračunal naš cenilec, a ta povisek je znašal malenkostnih 19.50 din. Te številke pač najbolj zgovorno pričajo, da je Vzajemna zavarovalnica zares zavod, ki mu je skrb za ljudske koristi prva zapoved.

Naše ljudstvo vse to vedno bolj spoznava in se zato tudi vedno številneje oklepa domače Vzajemne. Samo tako je mogoče razumeti, da je zavod od leta do leta rasel ter da med mnogoštevilnimi zavarovalnicami, ki delujejo v Jugoslaviji, zaseda že častno četrto mesto, dočim je v Sloveniji daleč najmočnejša zavarovalnica. Ob svoji štiridesetletnici šteje Vzajemna samo v svojem najstarejšem, t. j. požarnem oddelku 98.767 zavarovancev, v vseh elementarnih oddelkih (t. j. brez življenjskega in Karitas oddelka) pa že 103.820 zavarovancev. Skupna zavarovalna vsota teh oddelkov znaša danes nad tri milijarde 700 milijonov din. Letna premija elementarnih oddelkov znaša sedaj že blizu 13 milijonov din, a jamstvena sredstva teh oddelkov dosega že vsoto 31 milijonov 500.000 din.

Težko nam je ob misli, s kakim ponosom bi zrl na dosedanji razvoj in sedanjo moč Vzajemne zavarovalnice deset in deset tisoči zavarovancev, ki so bili do svetovne vojne najzvestejši in najzavednejši naši člani, pa so morali ostati izven naših meja. S krvavečim srcem jih je morala Vzajemna zavarovalnica izročiti zavodom, ki tam delujejo. Za to žrtev pa je Vzajemna zavarovalnica bogato nagradila narodno osvobodjenje, ki ji je omogočilo, da se je razmahnila široma po vsej jugoslo-

vanski domovini in da je mogla ustanoviti uspešno poslujoče svoje podružnice v Beogradu, Zagrebu in Splitu. Po vsej državi je danes Vzajemna zavarovalnica znana kot soliden in močan domač zavod, kateremu tako Srbi kot Hrvati brez predsodkov poklanjajo svoje zaupanje. Kljub mnogim naporom pa se Vzajemna zavarovalnica v drugih predelih države ne more uveljaviti tako silno kot v Sloveniji. Imajo pač tam tudi svoje domače zavode, katerih se oklepajo in so nam Slovencem lahko celo zgled, kako je treba pri zavarovanju dati prednost vedno le domačemu zavodu.

V narodni državi se je mogla Vzajemna zavarovalnica šele razmahniti tudi na globino s tem, da je raztegnila svoj vpliv tudi na zavarovanja ostalih elementarnih vrst. Tako je pred 13 leti uvedla zavarovanje stekla zoper razbitje. Pred 9 leti je odprla oddelek za zavarovanje proti vlomski tatvini, pred 7 leti se mu je pridružilo zavarovanje zakonite dolžnosti jamstva, zavarovanje zoper nezgode in avtomobilsko zavarovanje, a pred 3 leti kolesarsko zavarovanje. Res, da ima Vzajemna zavarovalnica iz vseh teh tako imenovanih »malih branšč« le 5053 zavarovancev, vendar stalno naraščanje teh zavarovanj kaže, da se vedno bolj budi zanje smisel in da bo Vzajemna tudi glede teh žela uspehe.

Dveh vrst zavarovanj pa Vzajemna še ne sklepa, čeprav bi se na prvi videz komu zdelo, da bi jih kot izrazita ljudska ustanova morala vpeljati: to je zavarovanje zoper škode po toči in zavarovanje živine za primer bolezni ali pogina. V »Naši moči« je bilo o teh vprašanih že govora. Zavarovanje poljskih pridelkov proti škodam po toči bi bilo mogoče izvesti le z učinkovito gmotno podporo banovine ali države ter bi moralo biti obvezno za vse poljske pridelke, za vse gospodarje in za vse kraje. Tako zavarovanje je mogoče uvesti s posebnim organizacijskim in poslovnim aparatom. Nekateri družbe sicer tudi sedaj sklepajo zavarovanja zoper škode po toči, vendar smo mnenja, da s tem ni v polni meri ustrezno potrebi po takem zavarovanju, ker se navadno sklepajo zavarovanja le tam, kjer je že dognato, da toča le redkokdaj dela škodo. Podobno je z zavarovanjem živine, kjer obstaja vrh vsega še velika nevarnost nepoštene špekulacije. Zdi se, da bi moglo tako zavarovanje pri nas uspeti le v posebni zadržni obliki ter z znatno podporo oblasti.

Ob štiridesetletnici tudi lahko ugotovimo, da je Vzajemna zavarovalnica v prvi vrsti zavarovalnica malega človeka. Njeni prvi člani so bili naši zavedni kmetje. Šele kasneje so se je začeli oklepati tudi meščani, obrtniki, izobraženstvo. Industrija in velekapital doslej za poslanstvo domače zavarovalnice nista pokazala nobenega smisla, ker sta pač povečini v tujih rokah in zato tudi v vprašanih zavarovanj naslonjena na tuje zavarovalnice.

Kdor pazljivo sledi razvoju Vzajemne zavarovalnice, lahko ugotovi tri dobro vidna razdobja. V prvem si je Vzajemna uspešno utrla pot med narod. V drugem se je začel njen izredni dvig. To drugo razdobje se je začelo z majniško deklaracijo, ko je splošno narodno prebujenje vzbudilo tudi smisel za lastno domačo zavarovalnico. Takrat je Vzajemna zavarovalnica prejela na stotine pisem, v katerih

se je na ganljiv način izražala ljubezen do vsega, kar je naše in domače. »Tudi jaz hočem biti odslej član naše edine in skupne zavarovalnice. Izposlušajte, da bom mogel odstopiti od tuje zavarovalnice!« Tako in podobno so nam pisali.

V tretje razdobje stopamo prav ob štiridesetletnici. Novi red se ustvarja v svetu. Vera v božjo pomoč in zaupanje v lastno moč ostajata še edini sili, ki se jim lahko narod zaupa. Zato bo naše ljudstvo še bolj kot doslej v vsem svojem udejstvovanju ločilo med tem, kar je njegovo, pristno narodno, in kar je tuje in bi v gotovih okolnostih lahko narodu celo škodovalo. Pri tej duhovni preusmerjenosti bo naš narod zavarovanje kot gospodarsko nad vse važnega činitelja vključil med one pojave, ki morajo služiti le narodu in nikomur drugemu. Zato zre Vzajemna zavarovalnica pogumno v prihodnost, ker sme pričakovati samo to, da bo združila v enotni misli vse, ki ljubijo svoj narod in mu dobro želijo.

Mlatilnice

v vseh izvedbah in popolnim jamstvom

IZDELUJEMO:

- slamoreznice
- reporeznice
- sadne mline
- stikalnice
- gnojilnice
- črpalke
- razpršilnice
- i. t. d.

Varstveni znak.

A. KREMŽAR

Strojno podjetje **ST. VID NAD LJUBLJANO**

Ustanovlj. l. 1909 telefon Ljubljana 705. Ček. račun 17.900

Stroji bodo razstavljeni na ljubljanskem velesejmu

V kopalšču. Prvi kopalec: »Vidiš onega gospoda tam? Gie, kamor se vleže, povsod ostane za njim bela lisa. Tega res ne razumem.« — Drugi kopalec: »To je vendar uradnik časopisne cenzure.«

Iz srednje Afrike. V začetku zadnje svetovne vojne je dobil poveljnik angleške postaje neke v srednji Afriki naslednjo brzojavko iz Londona: »Pozaprite vse državljanke nam sovražnih držav.« — Še isti dan so prejeli v Londonu naslednji odgovor: »Zaprli sem deset Nemcev, pet Belgijcev, tri Francoze, šest Italijanov, dva Avstrijca, enega Srba in štiri Švede. Prosim, sporočite, proti komu se vojskujemo?«

Iz vojašnice. Nadrednik: »Cemu ima vojak ušesa?« — Rekrut: »Da mu šajkača prenizko ne zleze.«

Vlomilec in zakonski mož. Na policijo pride ugleden gospod, pri katerem je bilo prejšnjo noč vlomljeno. Vlomilca so bili še isto noč prijeli. Gospod: »Ali bi lahko videl vlomilca?« — Policijski uradnik: »Zakaj pa?« — Gospod: »Nekaj bi ga rad vprašal. On se je namreč ob treh zjutraj splazil v moje stanovanje, ne da bi bil zbudil mojo ženo. Rad bi ga vprašal, kako je to mogoče napraviti.«

Prof. Janko Mlakar, I. podpredsednik Vzajemne zavarovalnice:

Vesele in žalostne iz mojega sodelovanja pri „Vzajemni“

Pravijo, da ima človek prosto voljo. Če se ta zmožnost tako razlaga, da človek lahko dela to, kar sam hoče, potem je jaz nimam. Odkar se zavedam pameti, moram delati to, kar drugi hočejo. Tudi v upravni svet »Vzajemne« sem prišel proti svoji volji. Spravil me je noter rajni mariborski škof dr. Karlin.

Gospod se je sploh zame zelo zanimal. Zakaj, še danes ne vem. Kadar smo v tajniški sobi Jugoslovanske tiskarne tarokirali, je navadno vedno pri meni komaril.

»Z desetimi taroki ne smete nikdar pagata napovedati,« poučil me je pri neki priliki, ko ga mi je ujel dr. Zitnik.

Jaz si pa njegovega nauka nisem preveč k srcu vzel in še vedno napovedoval pagata, če sem imel deset tarokov in so trije ležali.

Ko sem se nekega večera po hudem boju vračal domov, me je dr. Karlin nekoliko spremil. Spoznal sem takoj, da ima nekaj na srcu.

»Kakor gotovo veste,« je začel, »sem imenovan za tržaškega škofa.« Tu je nekoliko postal, kakor da bi pričakoval, da bom jaz katero zinil. Preden sem se pa mogel odločiti, ali naj mu čestitam ali izrazim sožalje, je zopet poprijel za besedo.

»Kot škof,« je nadaljeval s poudarkom, »ne morem hoditi v »Vzajemno« k ravnateljskim sejam.«

»Cisto umevno,« sem mu segel v besedo in hotel pristaviti, da je iz Trsta nekoliko predaleč, da bi hodil na seje, pa me je takoj prekinil.

»Zato sem določil Vas, da vstopite v upravni svet »Vzajemne«. Vi se mi zdite pravi mož za to važno in odgovorno mesto. Prosim Vas pa, da hodite redno k sejam in se vtopite v delovanje zavarovalnice.«

Škofovega predloga nisem bil posebno vesel. Vedel sem, da je pri sejah najpomembnejše delo sedenje, katerega sem se pa rad ognil že takrat, ko sem moral na Grabnu po žoli večkrat sedeti, kar je imelo potem doma zelo neprijetne posledice. Pa kaj sem hotel, ko pa moram vedno to storiti, kar drugi hočejo? In tako je šel dr. Karlin čez nekaj tednov v Trst škofovat, jaz pa v Medijatovo hišo sejat.

Seje so bile kratke, mirne, rekel bi nekako idilične. Predsednik Vencajz je povedal, koliko novih ponudb je prišlo, naštel požarne škode in stavil predloge. Upravni svetniki smo pa referat mirno poslušali, predlogom prikimali, nato si pa voščili »zbogom« in odšli. Tako sem se v delovanje »Vzajemne« še prej »vtopil«, kakor je novi tržaški škof pričakoval.

Pri prvih sejah sem opazoval obraze svojih tovarišev, da bi si jih bil prej zapomnil. Kadar je predsednik pravil, kako se zavarovalnica širi, so imeli vesele, pri škodah pa žalostne obraze. Žalosti sprva nisem razumel. Mislil sem namreč, da je za zavarovalnico dobro, če pridne gori. Kdo bi se pa tudi zavaroval, če bi ničče ne pogorel? Zavarovalnica in požar sta tako ozko med seboj zvezana kakor pogrebni zavod in smrt. Kakor bi ne bilo pogrebnega zavoda brez smrti, prav tako bi bila zavarovalnica brez požarov nepotrebna.

Tako sem si mislil in se čudil žalostnim obrazom svojih tovarišev v upravnem svetu. Pa ne dolgo.

Ko sem šel po neki seji s kanonikom Sušnikom proti domu, mi je gospod zaupal, da ga zelo skrbi, ker je toliko požarov.

»Če pojde tako naprej in če pogori še nekaj vasi, ki so pri nas zavarovane, bomo šli po gobe,« mi je rekel z zaskrbljenim obrazom.

Od takrat naprej sem vselej v »Slovenec« najprej pogledal, če je kje gorelo. Pri tem sem užil veliko veselja, pa tudi skrbi in žalosti. Če je bil kje kak velik požar in se je pri njem kaka druga zavarovalnica prehladila za kakih sto jurjev, mi je kar odleglo in srce se mi je kar širilo od veselja, da ni bil pogorelec pri nas zavarovan. Vselej pa, kadar sem bral, da je kak naš zavarovanec pogorel, sem bil zelo potrpljiv, ker sem se bal, da ne bi šla »Vzajemna« po gobe. Tako sem se kmalu navadil poslušati z žalostnim obrazom predsednika, kadar je našteval škodne primere.

V teku let se je pa »Vzajemna« tako okreplila, da smo čisto ravnodušno »sprejemali na znanje« vedno rastoče število novih ponudb in škod, ne da bi se nam bilo treba bati »gob«. Tako se je delo v odboru vedno bolj množilo, zlasti še, ker so prišli v upravni svet novi možje, ki se niso zadovoljili s poslušanjem in kimanjem. Pri sejah so se celo k besedi oglašali, debatirali in predlagali razne novotarije. Na njihovo pobudo so se ustanovljali novi oddelki. Čeprav sem vedel, da se bodo z njimi podaljšale seje, sem jih vkljub temu z veseljem pozdravil, zlasti pa življenjski in nezgodni oddelek. Od teh dveh sem si namreč za »Vzajemno« veliko obetal.

Pri življenju je veliko manj tveganja kakor pri požaru. Bil sem prepričan in sem še danes, da so med pogorelci tudi taki, ki sami zapalijo, da pridejo do zavarovalnice. Da bi pa kdo nalašč umrl, da bi dobil zavarovalnino, se pa le redko zgodi. Kar se pa tiče nezgodnega zavarovanja, vem iz lastne izkušnje, da je koristno za zavarovanca, pa tudi za zavarovalnico. Ker hodim veliko po gorah, sem bil več let zavarovan proti ponesrečenju. Planinec pač nikdar ne ve, če bo prišel s ture domov cel, polomljen, ali celo mrtev. Dokler sem bil zavarovan, se mi ni nikdar nič zgodilo. Če sem se kam prevrnil, so se mi kvečjemu hlače raztrgale, koža in kosti so pa vedno cele ostale. Ker se mi ni nikdar posrečilo, da bi se bil ponesrečil in prišel tako do postranskega zaslužka, sem zavarovanje odpovedal. Od takrat dalje se mi pa v gorah večkrat koža raztrga ali posname, medtem ko ostanejo hlače cele. Pred nekaj leti sem si na Begunjsčici zlomil roko. Če bi bil zavarovan, bi si je ne bil. Zato se mi zdi, da je nezgodno zavarovanje kolikor toliko koristno za obe stranki, za zavarovalnico in zavarovanca.

Pa vrnimo se k mojemu sodelovanju pri »Vzajemni«! Ko smo začeli zidati hiše, so me vtaknili v stavbni odsek. Tu sem zinil marsikatero pametno, pa me gospodje niso hoteli poslušati. Tako sem na primer predlagal, da bi se naredilo v palači dvigalo, pa sem propadel. Zato se mi pa vselej, kadar nimam drugega dela, smilijo dekile in gospodinje, ki

morajo iz kleti visoko gor nositi drva, premog in vinske steklenice. V stanovanjski hiši poleg palače so sicer zgradili dvigalo, zato so pa proti moji volji opustili dimnike ter vpeljali centralno kurjavo in plinske štedilnike. Kar misliti si ne smem, kaj bi bilo, če bi plinarna stavkala in odpovedala plin. Potem bi gotovo vsi stanovalci hodili v »Union« na hrano, račune pa pošiljali upravnemu svetu.

Tako mi sodelovanje pri »Vzajemni« dela velike skrbi. Tudi odgovornost za »Našo moč« so mi gospodje tovariši nprtili, da stojim vedno z eno nogo v kriminalu. Ker mislijo bralci, da jo jaz zalagam s smešnicami, dobivam celo pritožbe, če se kdo čuti z njimi prizadetega. Ker vem, da piše gospod dovtipnik »Naše moči« smešnice na moj rovaš, jih vselej pazljivo preberem, preden gredo v tisk. Tu in tam mi pa le katera uide, da se ta ali oni nad njo spotakne. Potem pa dobim od raznih strani »nosove«, češ da je smešnica žaljiva, nemoralna, da se norčujem iz zakonske ljubezni itd.

Zato pridejo včasih trenutki, ko se mi toži po tistih srečnih časih, ko nam je pri sejah predsednik Vencajz referiral o ponudbah in škodah, mi smo ga pa poslušali, prikimali njegovim predlogom, si voščili »zbogom« in po kratkem sedenju zapustili tesno »sejno dvorano« v Medijatovi hiši.

Nekaj zanimivosti o ovsu

Oves v splošnem pri nas ni v veliki časti, toda po krivici, kajti kar se hranitvene in zdravilne vrednosti tiče, mu gre brez dvoma prvo mesto med žlahtnimi žitaricami. Oves vsebuje izredne količine železa, žvepla in fosforja. Ker ima tudi titanove in arzenove spojine ter nekaj mangana, je razumljivo, zakaj je za slabokrvne tako odlično zdravilo. Maščob ima oves največ med vsemi žitaricami in tako spoštovana pšenica jih vsebuje komaj polovico toliko. Tudi beljakovin ima več kakor pšenica; med njimi je avenin, ki zelo ugodno deluje na živčevje.

Ker je oves v navadni obliki človeškemu organizmu škodljiv in neprebavljiv, uživajo zlasti v Angliji, Ameriki, v nordijskih državah in v Rusiji ovsene kosmiče, v katerih so ostale samo še take snovi, ki jih more človeški organizem prenesti in s pridom porabiti. Za 100 kg ovsenih kosmičev je treba v zelo kompliciranem postopku predelati več ko 300 kg ovsa.

Kot že rečeno, se obnesejo ovseni kosmiči pri slabokrvnosti, nervoznosti in splošni slabotnosti, pri želodčnih in črevesnih boleznih in pri kroničnem zaprtju. Skoro neobhodno potrebna hrana so ovseni kosmiči tudi za tiste, ki trpijo za sladkorno boleznijo, saj takšnim bolnikom zdravniki predpisujejo naravnost ovsene dneve. Zelo lepe uspehe so dosegli s kosmiči tudi pri rahitičnih otrocih.

Pri nas je uživanje ovsenih kosmičev takorekoč še v povojih in se je šele v zadnjem času začelo pojavljati tudi med ljudstvom, kjer se udomačujejo Žikini ovseni kosmiči. Kdor se zanje zanima, naj pošlje svoj naslov Pražarni Žika, Ljubljana, pa bo dobival brezplačno ilustrirano družinsko revijo »Žiko«, v kateri bo našel poleg zanimivih povesti in poučnih člankov vsa potrebna pojasnila in navodila o Žikinih ovsenih kosmičih, kakor tudi o rženi kavi Žiki in o Žikinem otroškem zdrobu.

Nista se razumela. Dijak sreča na ulici gospoda, ki vpraša: »Po-po-povej m-m-mi, k-k-je j-je t-t-tu ššš-ola z-za j-j-je-c-c-lan-je?« — Dijak: »Oh, gospod, kaj boste s šolo za jecljanje, ko že tako odlično jecljate!«

Saj je vseeno. Pes je ukradel telečji jezik, a so mu ga pravočasno iztrgali. Lastnik (telečjega) jezika: »In to naj sedaj jem, ko se je valjalo psu po gobcu?« — Lastnik psa: »Hm, saj se je prej še dalje časa valjal teletu po gobcu.«

Ivan Martelanc, ravnatelj življenjskih oddelkov Vzajemne zavarovalnice:

Življenjsko zavarovanje Vzajemne zavarovalnice

Življenjsko zavarovanje je stožer smotrne gospodarjenja: v svojih raznolikih kombinacijah ustvarja osnovo za osebni kredit, ureja načrtno zbiranje prihrankov, zagotavlja starostno preskrbo, jamči otrokom vzrejo, daje možnost za osvoboditev v pridobitnem poklicu, oskrbo za poroko, krije večkrat visoke stroške ob smrti in v boleznih ter rešuje še dosti drugih gospodarskih in socialnih nalog.

V letu 1914. je postalo jasno, da Vzajemna zavarovalnica ne bo le prehodna ustanova, ki naj bi se preoblikovala v Kranjsko deželno zavarovalnico, ampak da bo kot zasebno-pravno podjetje skušala izpolniti nalogo, ki so jo položili vanjo njeni ustanovitelji; l. 1918. je pokazalo, da pričujemo Slovenci novo razdobje svoje zgodovine, ki jo je začrtala svetovna vojna, ter da bomo v novi narodni državi lahko razvili samolastno kulturno, socialno in tudi gospodarsko življenje: to je vodstvo Vzajemne zavarovalnice prav presodilo in sprevidelo, da je prišel čas, ko je treba misliti na osamosvojitve slovenskega zavarovalstva tudi v življenjski panogi. To je bil prvi, načelni in osnovni razlog, da je naš zavod v letu 1918/19 pričel s pripravami za ustanovitev posebnega oddelka za življenjsko zavarovanje.

Drugi razlog je bila dobrotvorna misel, da je skupini Slovencev, zavarovanih pri Nižjeavstrijski deželni zavarovalnici, na njihovo prošnjo priskočila na pomoč in rešila njihove življenjske police pred razvrednotenjem na ta način, da je skupno vsa ta zavarovanja prevzela in obračunala njihovo vrednost po določenem ključu 4 K za 1 din, dočim so ostale police avstrijskih zavarovancev skoraj povsem zgubile vrednost zaradi povišane inflacije.

Življenjski oddelki je pričel redno poslovati s 1. novembrom 1919. Jedro začetnega portfelja je tvorilo 3031 zavarovancev kranjske podružnice Nižjeavstrijske deželne zavarovalnice v Ljubljani in njenega glavnega zastopstva v Mariboru. Zavarovalna vsota teh zavarovanih je znašala 5.700.000 kron (1.424.131 dinarjev), letna premija pa okrog 250.000 kron (62.500 din). To je bil kaj skromen začetek, ki so mu pa kmalu sledili od leta do leta vidnejši uspehi.

Vodstvo Vzajemne zavarovalnice je že od vsega začetka spoznalo, da leži skrivnost uspeha v zavarovalni stroki v strumni organizaciji, izvežbanem uradništvu in v čim izrazitejši udomačenosti v narodu, ki mu je naše podjetje namenjeno. Že po desetih letih poslovanja življenjskega oddelka je zavarovalna vsota Vzajemne zavarovalnice znašala skoraj 130.000.000 din, njene matematične rezerve so presegale znesek 16.000.000 din, samo za pokritje obveznosti do življenjskih zavarovancev je bilo zbranih tekočih kritnih sredstev skoraj za 25.000.000 din.

Povprečna zavarovalna vsota na eno zavarovano življenje je znašala pri Vzajemni

zavarovalnici v letu 1930. 18.798 din. Za ustanovo, ki naj služi vsemu narodu, je bila spričo naših skromnih razmer ta vsota brez dvoma previsoka. Znano je namreč, da po višini povprečne zavarovalne vsote presojamo zasidranost vsake zavarovalnice v širokih plasteh naroda, med katerim deluje; čim nižja zavarovalna vsota, tem bolj razširjeno zavarovanje, čim višja zavarovalna vsota, tem manj izbrancev ima korist od zavarovanj zadevnega zavarovalnega podjetja. (Tako n. pr. je povprečna zavarovalna vsota vseh zavarovalnic v Jugoslaviji znašala v letu 1937. 24.150 din, pa je povpreček pri 5 inozemskih zavarovalnicah znašal 40.100 din, dočim pri 11 domačih in nacionaliziranih podjetjih 19.900 din; med temi je Vzajemna zavarovalnica izkazovala najnižji povpreček z 8900 din.)

L. 1931 je Karitativna zveza v Ljubljani stavila Vzajemni zavarovalnici predlog, naj bi v svoj program sprejela tudi široko ljudsko zavarovanje po načinu, kot ga v drugih srednjeevropskih državah izvaja organizacija Karitas. Na ta način bo Vzajemna zavarovalnica tudi v življenjskem zavarovanju dosegla namen svojih ustanoviteljev, da bi namreč postala prava ljudska ustanova, ki bi nudila potrebno zavarovalno zaščito tudi najskromnejšemu našemu človeku. Zato je Vzajemna zavarovalnica predlog sprejela, nudila finančno jamstvo za zavarovanje Karitas, ki ga je sprva izvajala Karitativna zveza, v l. 1932. pa je tudi to panogo povsem prevzela Vzajemna zavarovalnica in organizirala zanjo v svojem življenjskem oddelku poseben pododdelek.

L. 1933 je Zadržnost v Mariboru, ki je do tedaj poslovala kot registrirana pomožna blagajna, ugotovila, da prevzetih obveznosti do svojih zavarovancev ne bo mogla trajno izpolnjevati. Da ne bi bili njeni tedanji člani kdaj v bodočnosti oškodovani, je stavilo vodstvo Zadržnosti Vzajemni zavarovalnici predlog, naj Vzajemna zavarovalnica v celoti prevzame njihove zavarovance. Vzajemna zavarovalnica je kljub velikim finančnim žrtvam tudi to skupino zavarovancev prevzela, da je na ta način preprečila oškodovanje članov Zadržnosti.

Med temi zgodovinskimi mejniki življenjskega zavarovanja Vzajemne zavarovalnice pa je prepletenih na tisoče in tisoče obiskov in potov naših vnanjih sodelavcev, nešteto pjasnil in ponudb, ogromno dela notranjega uradništva, brez pregleda zasnov vodstva, mnogo truda in prizadevanja in žrtev, nič manj pa razumevanja vseh preudarnih Slovencev in lepega števila Jugoslovancev brez razlike stanu in spola, politične pripadnosti in kulturne usmerjenosti, starosti, rodu in poklicnega udejstvovanja. Vse to je prineslo Vzajemni zavarovalnici tudi v življenjskem zavarovanju toliko uspehov, da je ob svoji štiridesetletnici tudi v tej panogi med prvimi zavarovalnicami v Jugoslaviji; med domačimi zavodi zavzema po višini zavarovalnih vsot

drugo, med vsemi v Jugoslaviji poslujočimi zavarovalnicami četrto mesto, po številu zavarovancev pa zavzema prvo mesto in jo bo zaradi njene posebne organizacijske konstrukcije stežka kdaj katero podobno podjetje doseglo ali presešlo.

Da se je tudi življenjsko zavarovanje Vzajemne zavarovalnice v svojem 20 letnem razvoju razraslo v mogočno drevo, povedo nekatere številke iz poslovnega poročila za konec leta 1939. Vseh življenjskih polic imamo v veljavi 39.509 z zavarovalno vsoto 318.085.442 din, kar da povpreček na eno zavarovanje 8051 din. (Povpreček v normalnem oddelku 29.043 din, v oddelku Karitas 3339 din.) Mogočen razvoj kaže pri tem zlasti široko ljudsko zavarovanje Karitas, ki je 31. decembra 1939 imelo v veljavi 32.266 polic z zavarovalno vsoto 107.725.527 din. Od l. 1919 dalje se je jederni portfelj, ki ga je Vzajemna prevzela od Nižjeavstrijske deželne zavarovalnice, skrčil na skopo 401 zavarovanje s skromno zavarovalno vsoto 102.980.75 din. Skupni predpis premij je dosegel 15.917.527.48 dinarjev in je s tem že presegl celoten elementarnega oddelka. Matematična rezerva življenjskih zavarovancev Vzajemne znaša že 52.723.315 din, tekoča kritna sredstva so narasla že na 71.326.909.20 din in se večajo v hitrem postopku.

V vsem času poslovanja življenjskih oddelkov je Vzajemna zavarovalnica izdala 78.078 polic z zavarovalno vsoto 793.234.692 dinarjev, pod enoletnim rizikom pa je imela skupno 241.679 oseb z zavarovalno vsoto 2.379.230.085 din. Celokupno je zbrala na premijah življenjskih zavarovancev 105.273.186.72 dinarjev, na odkupih, dospelostih, ob smrti je v vsem času izplačala 21.934.387.74 din, polnicnih posojil je odobrila za 20.278.827.65 din.

Življenjsko zavarovanje pri Slovencih je v Vzajemni zavarovalnici stopilo krepko na razvojno pot, ki jo že dolga desetletja hodi pri drugih, gospodarsko močnejših in socialno-politično bolj razvitih narodih. Dal Bog, da bi ta rast spričo trenutnih tegob, v katere je zašlo pol sveta, ne zastala, ampak da bi še dalje uspevala ter bi vsakoletna bilanca Vzajemne zavarovalnice tudi v nadaljnjih kot v dosedanjih desetletjih s ponosom kazala na življenjsko panogo kot eno najuspešnejših, kot vir finančne moči in pomena našega slovenskega zavarovalnega podjetja.

Če med nami kdo kakega slepea ali belouško ubije, pa že ne ve, na kateri grm bi jo obesil, da bi jo videlo več ljudi.

(Fran Levstik: Besede Slovincem.)

Sodoben odgovor.
Profesor: »Kaj je to: miroljubnost, poštenje, obzirnost, pravičnost?«
— Dijak: »Prazne besede!«

Železnina ♦ JOS. ZALTA & Co.
LJUBLJANA, Tyrševa cesta 9 • Telefon 34-71

NOSILKE - CEMENT - Betonsko železo - Strešna lepenka - Mreže za pesek - Ventilacijske vratice
Opreme za kopalnice: Banje - Peči - Umivalniki - Bideti - Obešalniki za brisače - Etage - Kozarci
Vse vrste pip - Kompletna stranišča - Sesalke - Vodovodne cevi - Okovje za stavbe in pobištvo
Štedilniki - Trajnogoreče peči znamke: ZEPHIR, „H“ in REKORD - „Sted-Regulator“ obroček in plošč za štedilnike, 50% prihranka na kurivu - Orodje za vse obrtne stroke - Tehniški predmeti
NA VELIKO — Kuhinjska posoda in vse gospodinjske potrebščine — NA MALO

Dr. Anton Breclj, Ljubljana:

Življenjsko zavarovanje

Zgodaj sem se seznanil s to gospodarsko panogo. Stradajoč sem se preril skozi nižjo srednjo šolo. Od doma so mi mogli plačevati komaj najskromnejše dijaško bivališče z zajtrkom, kar je znašalo pet goldinarjev na mesec, v Ljudski kuhinji so mi razni dobrotniki oskrbeli za kosilo in večerjo 7 krajcarjev na dan, ko je celotno kosilce stalo 10 krajcarjev. Kajpada sem navadno že opoldne zajedel vse odmerjene mi »marke« in ostajal še lačen, za večerjo pa sem lovil kakšno skorjico kruha ali ostanke okoli drugih. Na višji gimnaziji se mi je godilo kar dobro. Dve ali tudi tri ure na dan sem poučeval nižješolce in s tem zaslužil toliko, da sem vsaj zdravo stanoval, dovolj jedel in se dostojno oblačil.

Na visoki šoli se mi je ponovila stradalna doba. Dobil sem neko ustanovo, ki je zadoščala komaj za stanovanje, akademska miza mi je dajala kosilo; ljubljanski krojač, ki me je poznal iz gimnazijskih let, mi je delal obleko na up, da mu jo plačam, kadar bom mogel; za vse druge potrebščine ni bilo nikakršnih stalnih dohodkov. Ko so stiske narasle do neznosnosti, sem šel v Ljudsko posojilnico poizvedovat, kako bi mogel dobiti nekaj stotakov na posodo. Rekli so, da mi dajo tudi tisočake, ako podpišeta zadolžnico dva dobra poroka, izvemši dr. Janeza Ev. Kreka. (Premnogi ljudje so namreč zlorabljali dobrosrčnost dr. Kreka; ki ni odrekal poročstva niti razvpitim malopridnežem, zato so denarni zavodi sklenili, da nikomur ne dajo na dr. Krekov podpis niti vinarja več.) Imel sem takrat nekaj gmotno ustaljenih znancev in prijateljev, a zdelo se mi je nespodobno, da bi kalil dobro razmerje s takó nerodno zadevo. V posojilnici so me poučili, da se da takšna nerodnost znatno omiliti, ako se zavarujem za življenje in s tem porokoma zmanjšam nevarnost, da bi morala zame plačevati. Tako sem se dal zavarovati; oba prijatelja pa, ki sta mi rada podpisala zadolžnico, sta me okregala, da sem si z zavarovanjem naprtil nepotrebne stroške.

Kot samostojen zdravnik sem imel kmalu mnogo dela in tudi precej zaslužka, dasi mi je starejši tovariš po prijateljsko očital, da ne znam izkoriščati svojih zdravniških storitev. Nisem še poravnal vseh svojih številnih dolgov, pa sem moral plačevati še tuje. Ta in oni »prijatelj« me je pridobil, da sem mu pomagal iz »trenutne« zadrege s poroštvenim podpisom menice ali zadolžnice. Trenutna prijateljeva zadrega se je redno izpreminjala v mojo dolgo nadlego z odvetniškimi opomini in stroški za neplačane obresti, dokler se nisem naveličal sitnosti in nase prevzel »prijateljeve« obveznosti.

Takrat so me zalezovali posredovalci raznih zavarovalnic, da bi se dal zavarovati za življenje. Po vrsti sem jih odganjal vse, češ da sem se dal že ob poroki zavarovati v prid ženi in otrokom. Izvečine so bili ti nadležniki tujerodci in so zastopali tujerodne zavode, saj svojega domačega zavoda za življenjsko zavarovanje takrat Slovenci še nismo imeli.

Eden izmed številnih sitnežev se ni dal odgnati. Bil je trgovsko izobražen domačin in je zastopal novo češko zavarovalnico, osnovano na nekapitalistični podlagi. Ni me silil, da mu podpišem zavarovalno ponudbo, le pol-

urnega razgovora si je želel z menoj, ki da ne pojmujem zavarovanja pravilno in temeljito. Prišel je nekoč, prav ko sem se hotel odpeljati na obisk bolnika v daljnji okolici. Povabil sem ga s seboj meneč, da odkloni ponudbo. Rad je prisedel v koleselj. Ob lepem vremenu sem opravljal bolniške obiske samo na kolesu, brčkone je tisti dan deževalo. Vožila sva se menda v Renče.

Moj posilispremljevalec ni bil vsiljiv, svoj napad name je pripravljaval prekanjeno iz zasede. Spotoma je štel obcestne krčme v predmestju in okoliških vaseh, k tem prišteval še one v obližju, ki se niso dale videti z voza, omenjal številne zabavne in pogostne plesne prireditve v njih, ugotavljal brezskrbno lahkóživost naših okoličanov, moški da zapravljajo vse sproti s popivanjem, ženske da tratijo gospodinjske dohodke za lišp in sladkarije. Bil je že dosti po svetu okoli, videl dežele, siromašnejše in bogatejše od naše domovine, a nikjer ni našel tolike zapravljivosti in potratnosti, kakor jo gleda doma. Delavec živi iz rok v usta; trdne kmetije grede na boben in se drobe; obrtnik in trgovec se po osamosvojitvi vdajata meščanskemu razkošju, da propadata, preden sta začela poslovno uspevati.

Nisem mu ugovarjal, a tudi ne pritrjeval nekako sluteč, kam meri spremljevalec z razkrivanjem naših slabosti. Dospela sva v stransko vasico, izvošček in spremljevalec sta se ustavila v vaški krčmi, meni so pokazali pot k samotni kmetiji na kraškem pobočju.

Ko sem se vrnil od bolnika, je bila v krčmi pripravljena tamkaj navadna južnica, surova gnjat in rujen vipavec; naročil je in že plačal moj spremljevalec. Očital sem mu potratnost, on pa se je opravičil z izgovorom, da se je moral vsaj nekoliko oddolžiti za skupni izlet. Hitro smo južnico pospravili, in ker se mi je mudilo, sem izvoščku naročil, naj čvrsto požene.

»Kajne, da je moje gledanje na gospodarski položaj pravilno?« me je vprašal spremljevalec, ko smo oddrdali proti mestu.

»V splošnem že, a nekam prečrno,« sem odvrnil in ga opozoril na živabno gibanje, ki se je takrat razmahnilo med našimi ljudmi, versko-nravno, mladinsko, prosvetno in združno gibanje, ki je obetalo prepoved tudi v narodnogospodarskem pogledu.

»Če je moje gledanje prečrno, je vaše prerožnato,« se mi je odrezal in označil naše prepovedno gibanje za postavljanje gradov če ne v oblakih pa na pesku. Po njegovem mnenju treba graditi na trdnih tleh, na zanesljivi gospodarski podlagi, in sicer naj začne vsakdo sam pri sebi. Dokler se bodo naši izobraženci ponašali v razsipnem veseljačenju, se ne povzpne naš rod do gmotnega blagostanja in klene omike, saj prvo je živeti, oskrbeti se za vse življenjske pripetljaje, drugo je vse drugo prizadevanje in izživljanje. Našteval mi je nekaj primerov iz polpreteklega in tedanjega življenja, ko so izobraženci zapuščali svoje nepreskrbljene v največji bedi, če jih je pobrala smrt, ali tudi sami živodarili v hudih stiskah, ko so onemogli zaradi starosti ali bolezni. Kako naj žive preprosti ljudje preudarno in varčno, če so razumniki tako lahkomiselní in razsipni? On sam je opustil trgovsko stroko in se oprijel

zavarovanjske, ne ker več in laže v njej zasluži, ampak ker želi več koristiti svojim rojakom navajajoč jih na varčevanje, saj življenjsko zavarovanje je prav za prav nekakšno prisilno varčevanje, prisilno zato, ker mora zavarovane redno plačevati naprej, če noči biti prikrajšan na začetnih vplačilih. Zato on priporoča vsakomur življenjsko zavarovanje sploh, posebno pa zavarovanje na doživetje, za starostno ali onemoglostno oskrbo in doto otrokom.

Drugi dan sem podpisal zavarovalno pogodbo na doživetje za precejšnji znesek, kasneje sem se zavaroval še pri treh drugih zavodih na podobne načine. Tako sem imel na vsako četrletje razdeljene premije, ki so me zaradi znatne višine spravljale večkrat v zadrego, a plačeval sem jih redno v veselem upanju, da bom imel, še preden srečam Abrahamo, lep prihranek, če pa umrem poprej, bo družina gmotno oskrbljena.

Človek obrača, Bog obrne. Prišla je svetovna vojna, ki mi je nemilo razdrila dotedanje življenjsko delo. Utrpel sem zelo občutne izgube med vojno in po vojni, ko sem se moral izseliti iz ožje domovine. Med drugimi izgubami je bila razvrednotba mojih že dospelih zavarovalnin. Namesto 80.000 zlatih kron (v vrednosti nad 100.000 švicarskih frankov) sem dobil toliko malovrednih jugoslovanskih kron in še sem se moral boriti, da mi niso dali samo ničvrednih avstrijskih kron.

Kako pa presojam življenjsko zavarovanje po tolikem osebnem razočaranju?

Mlad človek je svoje življenjske sreče kovač. Kako si kdo postelje v mladosti, tako leži v starosti. Pomagaj si sam in Bog ti pomore! Ta v narodnih pregovorih izražena modrost drži in bo držala do konca človeških dni.

Dobro ti je, skrbi, da ti ne bo slabše! Hudo se ti godi, morda te čaka še hujše? Nihče nima toliko, da ne bi mogel vsega pognati ali izgubiti v najkrajšem času, nihče nima tako malo, da bi si ne mogel vsaj nekaj pritrpati in shraniti za še večjo stisko.

Varčuj v domačih hranilnicah, zavaruj se v domači zavarovalnici! Če bi bil jaz zavarovan pri domači zavarovalnici, ki je pa pred vojno ni bilo, bi bil dobil navzlic splošnemu razvrednotenju dinarje, torej štirikrat več kakor v kronah. Drži se torej domačih zavodov!

Ko hvalim in priporočam varčevanje v vsakršni obliki, ne mislim zgolj na gmotno povzdigo, ampak prav tako in še bolj na npravstveno okrepitev našega naroda. Človek je duševno-telesna spojina, čudovita enota duha in gmote; gmotna stran vpliva na duhovno, še bolj duhovna na gmotno. Kdor varčuje, si mora pritrgovati in se tako vadi v samopremagovanju. Kdor se zavaruje, se zaveda dolžnosti do sebe in drugih in izvršuje družbeno pravičnost, ki je edina trdna podlaga vsakemu občestvu, družini, narodu in državi.

Osebni spomini in razmišljanja o zavarovanju, ki se mi vzbujajo ob štiridesetletnici Vzajemne zavarovalnice — maticе, dvajsetletnici njenega Življenjskega oddelka in skorajšnji desetletnici njene krepko se razvijajoče panoge Karitas, naj bodo skromen šopek v mogočnem vencu priznanja in hvaležnosti, ki ga spleta slovenski narod okoli te svoje ponosite zgradbe.

Lovska. »Zadnji čas sem silno raztresen. Pomislite, nekoč sem šel brez puške na lov.« — »No, in kdaj ste opazili, da nimate puške?« — »Sele zvečer, ko sem ženi izročil ustreljenega zajca, žena pa meni puško.«

Nagradna zlogovnica

a, a, ad, aj, an, ar, av, av, av — ba, be, be, bil, bli — ca, ca, ca, ca, ca, ca, zajz, ce — če, čoln — da, da, da, da, da, dam, dar, de, dim, din, dja, do, do, dres — e, e, e, e, e, erb — fa — ga, genj, gent, glič, go, grad — ha, hi, hod — i, i, i, i, in, iz, iz — ja, ja, ja, ja, jam, je, je, je, jem, jem — ka, ka, ka, ka, ka, kar, kat, kaz, ke, kla, kli, klo, ko, kup — la, la, la, la, lanc, li, lja, ljub, log, log — ma, man, mar, mat, me, me, me, met, met, mi, mi, mla, mo, moč — na, na, na, na, na, na, na, na, na, na, na, na, na, ne, ne, ni, ni, ni, ni, ni, ni, ni, ni, nik, nik, nik, nje, nje, nje, no, no, no, no, nos, nost, nost — o, o, o, o, o, o, o, od, od, od, ok — pa, par, pe, pe, pe, pi, po — ra, ra, ra, ra, rad, rec, rem, ri, ri, ri, ro, ro, roč, rod, rost, rož, rož, ru, ru — sa, sant, si, sil, ska, skar, skra, sle, slo, smeš, smrt, sta, sta, ste, stre, stvo, stvo, stvo, suš — ša, šči, škod — ta, ta, ta, ta, ta, ta, tas, taš, te, te, tekt, telj, tev, ti, ti, ti, tip, tle, to, to, to, tvi — u, u, u, u, u — va, val, var, ve, velj, ven, ven, vna, vo, vo, vo, vo, vtip, vza — za, za, za, zgo — žar.

Iz teh zlogov sestavi besede sledečih pomenov ter jih zapiši drugo pod drugo:

1. Gora med Postojno in Vipavo. — 2. Hitro vozilo, ki ga Vzajemna zavaruje za najrazličnejše slučaje in se tako zavarovanje potem imenuje »kasko«. — 3. Velika evropsko-azijska država, s katero je Jugoslavija pred kratkim upostavila diplomatske zveze. — 4. Železniška postaja za romarsko pot na Brezje. — 5. Dajatev staršev otrokom, za katero lahko sklenejo zavarovanje pri Vzajemni. — 6. Slovenski časopis, ki izhaja v največjem številu. — 7. Nevarnost za vse gorljive snovi; proti njej te zavaruje Vzajemna. — 8. Ustanova za neposredno borbo proti požarom. — 9. Boljša strešna kritba. — 10. Glavno mesto zetske banovine. — 11. Generalni ravnatelj Vzajemne zavarovalnice. — 12. Zunanja plast zidu. — 13. Kos lesa, po dolgem sežagan iz debla. — 14. Z njim lahko imaš opravlja, če v redu ne plačaš premije. — 15. Mož zelo nevarnega poklica in je zanj dobro, da se pri Karitas zavaruje. — 16. Konec življenja; skleni čimprej življenjsko zavarovanje! — 17. Največje ljudsko zavarovanje v Jugoslaviji, ki ga je ustanovila Vzajemna. — 18. Manj primeren izraz za človeka, ki te nagovarja za zavarovanje. — 19. Športnik, ki bi naj tudi bil zavarovan zoper nezgode. — 20. Oseba, kakršno srečaš po uradih in tudi Vzajemna ne more brez nje izhajati. — 21. Zavarovanje ti ga daje, a tudi ti ga nosiš in se lahko zoper njega posledice pri Vzajemni zavaruješ. — 22. Oseba, kakršnih ima med slovenskimi časopisi največ »Naša moč«. — 23. Kadar res na noben način ne moreš plačati premije, prosiš zavarovalnico, da ti ga dovoli. — 24. Sedanji predsednik Vzajemne zavarovalnice. — 25. Stanje brez svetlobe. — 26. Če je še tako majhna, vendar lahko povzroči velik požar. — 27. Vsak najemnik jo plačuje. — 28. Iskra z neba, ki zlasti letos mnogo gorja prinaša. — 29. Kožna okvara, ki jo dobiš samo pri ognju. — 30. Po vsakem požaru se vrši, ako je bilo pogorelo poslopje zavarovano. — 31. Karitas ti ga vsak mesec pošilja v hišo in ti tako olajša plačevanje premije. — 32. Nas vseh je praded. — 33. Mesto, v katerem je sedež Vzajemne zavarovalnice. — 34. Nasprotje zaupanju; to nasprotje je že marsikoga premotilo, da ni sklenil na svojo nesrečo zavarovanja. — 35. Gradbeni strokovnjak, ki je študiral na vseučilišču. — 36. Preprosta dolga priprava, ki dobro služi pri gašenju požarov in bi brez nje naj nobena hiša ne bila. — 37. Če si zavarovan za življenje, ga lahko zahtevaš potem, ko si plačal premije vsaj za 3 leta, a svetujemo ti tega ne. — 38. Zločinec, sovražnik tvojega imetja. — 39. Krstno ime urednika »Naše moči«; v »Mladi moči« ga najdeš. — 40. Krhka reč, zoper razbitje katere se lahko pri Vzajemni zavaruješ. — 41. Na vsaki slovenski hiši naj bi visela in na njej naj bi stalo napisano le »Zavaruje Vzajemna«. — 42. Pogosta nesreča, zoper katero te zavaruje Vzajemna. — 43. Oko postave. — 44. V »Naši moči« jo zelo rad čitaš. — 45. Tuja beseda za cenik, kakor ga uporabljajo zavarovalnice. — 46. Mesto ob sotočju dveh velikih rek v Jugoslaviji. — 47. Vsakdo jo dobi, ki je zavarovan, pa ga je zadela nesreča. — 48. Del poslopja. — 49. Nepazljivost z ognjem ga povzroči in je sprva nedolžno. — 50. Ime našega ministra, ki nadzira zavarovalstvo. — 51. Policijska oblast jo izda, kadar ne more takoj ujeti zločinca. — 52. Nastane, ako te na primer kdo s kolom zadene. — 53. Pri vsakem ognju se razvija in ga že

od daleč vidiš. — 54. Vsakdo ga ima. — 55. Imaš jo, če si zavarovan. — 56. Če se prehladiš, ga dobiš in je lahko začetek hudih bolezni. — 57. Brez njega tudi najboljši gasilci na požarišču ne morejo dosti opraviti. — 58. Ustanovitelj in prvi predsednik Vzajemne zavarovalnice. — 59. Vedno nam je potrebno, v teh časih pa še prav posebno. — 60. Odgovorni urednik »Naše moči«. — 61. Druga beseda za tisto, kar si našel pod številko 44. — 62. Listek, ki ga nalepimo na zvezek ali tudi na blago. — 63. Ime prve slovenske zavarovalnice, ki pa je propadla, ker je bila odvisna od tujcev. — 64. Tisti, ki ima samo eno oko. — 65. Podjetje, brez katerega ni mogoče tiskati »Naše moči«. — 66. Nastane ob pomanjkanju hrane. — 67. Preprost, ne sestavljen. — 68. Zločin, ki te lahko spravi ob marsikaj, kar ti je pri sreči; zato se zoper njega zavaruj! — 69. Cerkevni knez, ki je pomagal Vzajemni na noge. — 70. Stanje tik pred nastopom smrti. — 71. Sposobnost ustvarjati umetniška dela. — 72. Ona nesreča, zoper katero je Vzajemna zavarovala že takoj ob svoji ustanovitvi. — 73. Sedanji pokrovitelj Vzajemne zavarovalnice. — 74. Hrvati jo že imajo, mi bi jo pa radi imeli. — 75. Najobičajnejše sredstvo za gašenje požara. — 76. Vino, od katerega je že marsikoga glava bolela. — 77. Po vodi plava, navadno za zabavo, pa prav pride tudi, če hoče kdo utoniti. — 78. Druga beseda za sobo. — 79. Dosti večja je od tistega pod št. 77. — 80. Od vsakega zavarovalnega potnika jo zahtevaj prej, preden se spuščaš z njim v razgovor! — 81. Visok uradnik, kakor jih mora

imeti tudi Vzajemna več. — 82. Priprava, ki sama deluje, če porineš vanjo denar in pritisneš na gumb. — 83. Doba človeškega življenja, ki je navadno žalostna, ako nisi prej zanjo poskrbel z zavarovanjem. — 84. Gospodična, ki piše na pisalni stroj. — 85. Štiridesetletnico praznuje. — 86. Polk štiridesetletne jubilatke pod št. 85. — 87. Jesensko žito. — 88. Sebe in narod vanj potiskaš, ako podpiraš tuje zavarovalnice; le žival ga mora nositi. — 89. Ljudski (neslovenski) izraz za zapuščino. (Držimo se rajši svojih izrazov, ki so lepi!) — 90. Ravnatelj življenjskega oddelka Vzajemne zavarovalnice. — 91. Izraz za število izvodov, v katerem se tiska časopis. — 92. Zadnja ali dodatna beseda.

Nekaj pripomb. Ta zlogovnica je v pravem pomenu jubilejna, ker večina izrazov kaže na zavarovanje. Ni težka. Le dobro je treba pomisliti, kaj besede pomenijo. Sede naj vas več skupaj in ni šment, da je ne bi pogruntali. Rešitev pa mora seveda vsak posebej napisati. Ako se jim kar več na eno rešitev podpiše, je rešitev neveljavna.

Ako boste prednjo zlogovnico pravilno rešili, boste iz prvih črk čitali važno resnico za prihodnost Vzajemne zavarovalnice.

Rešitve je poslati v pravilno frankirani kuverti kot pismo na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica, in to najkasneje do 31. avgusta t. l. Premalo frankirana pisma romajo v koš.

Ravnateljstvo in uradništvo ob 10 letnem obstoju Vzajemne zavarovalnice.

Sedijo od leve na desno: Sedanji generalni ravnatelj Josip Pehani, sedanji predsednik stolni kanonik Ivan Sušnik, predsednik in ustanovitelj Vzajemne Ivan Vencajz, tedanji podpredsednik stolni kanonik, kasnejši škof tržaški in lavantinski dr. Andrej Karlin, član ravnateljstva viš. vladni svetnik dr. Zaje Avguštin; stojijo v drugi vrsti: Stare Kristina, Pukelštajn Ivana, Šarabon Ana, Köhler Roza, Znidaršič Josipina, Cerar Marija, Vider Tončka, Bonač Minka in Regalli Minka. — V tretji vrsti stojijo: Prosen Teodor, Jakopič Ivan, Zor Ignac, Leeb Adolf, Režek Valentin, Sajevec Janez in Prestor Ciril.

Če podkupiš porotnika. V nekem ameriškem mestu stoji pred porotnim sodiščem razbojnik, ki je nekoga umoril. Njegov zagovornik se je na vse načine že pred razpravo trudil, kako bi svojemu varovancu pomagal. Videl je, da je še najbolje, če podkupi kakega vplivnega porotnika. Zato obljubi nekemu porotniku 100 dolarjev, če doseže v porotnem zboru, da bo njegov varovanec obsojen samo na 20 let zaradi težke telesne poškodbe s smrtnim izidom, ne pa zaradi umora, zaradi katerega bi moral na električni stol. Pri razpravi je porota res izjavila, da je obtoženeц kriv samo težke telesne poškodbe s smrtnim izidom in je dobil 20 let. Po razpravi izroči obtoženeц odvjetnik porotniku 100 dolarjev in se mu lepo zahvali. Porotnik pa pravi: »Zadeva je bila zelo težka. Komaj sem dosegel, da je dobil 20 let. Vsi drugi porotniki so ga hoteli oprostiti vsake krivde.«

Pri veronauku. Katehet: »Peter, kaj so delali Izraelci, ko so prišli skozi Rdeče morje?« — Peter: »Sušili so se.«

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 17 din, 8 zav. po pošti 29 din, 4 zav. po pošti 35 din. — Mnogo zabavnih pisem.

Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 2
Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu.

Eden iz stare garde pripoveduje

Uredništvo »Naše moči« se je obrnilo na nekatere najstarejše sodelavce Vzajemne zavarovalnice, naj našim čitateljem povedo kaj zanimivega iz časov, ko se je ustanovila Vzajemna in ko so pomagali orati trdo ledino, na kateri stoji danes mogočno drevo Vzajemne. Danes priobčujemo izjavo, ki nam jo je poslal zastopnik g. Anton Jakopič iz Podpeči, p. Videm-Dobrepolje:

Bilo je pred 40 leti. Že kaka štiri leta prej nismo imeli našega poslopja zavarovanega. Moj oče je bil namreč 10 let zavarovan pri neki judovski zavarovalnici, a se mu je tako zamerila s svojim nekulantnim ravnanjem, da je bil potem jezen na vse zavarovalnice. Sicer sem pa jaz iz ne vem kakih razlogov stalno pričakoval, da bomo dobili prej ali slej svojo domačo zavarovalnico. Enakega mišljenja so bili tudi drugi vodilni možje pri Bralnem društvu v naši župniji. Že l. 1895 smo se o tej prevažni zadevi večkrat pogovarjali in izražali željo po domači zavarovalnici. Seveda kot preprosti kmetje nismo vedeli, kako bi bilo treba zavarovalnico ustanoviti in kako začeti.

Čutili smo pa vsi, da nam je domača zavarovalnica potrebna. Zlasti nam je o tej prevažni zadevi večkrat govoril pokojni naš dobrepoljski rojak Jaklič, ki je bil takrat učitelj v Dobrepoljah in ustanovitelj prvih blagovnih in kreditnih zadrug pri nas.

Kar so se nam zdele prej le sanje in pobožna želja, to se nam je l. 1900 uresničilo. Ko so časopisi razglasili, da je ustanovljena Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani in da posluje v Medijatovi hiši na takratni Dunajski cesti, sem takoj pisмено sporočil, da ji ponudim svoja poslopja v zavarovanje. Sredi avgusta me je na moje pismo obiskal neki gospod, čigar ime sem žal pozabil in se mi

predstavil kot pooblaščenec Vzajemne. Zivo sem se zanimal za novo zavarovalnico in sem hotel od gospoda izvedeti vse mogoče podrobnosti. Ko je gospod videl moje zanimanje, mi reče: »Kar zastopstvo prevzemite!« Izgovarjal sem se, da nimam glede zavarovanja nobenega znanja. Gospod me je pa potolažil, da me bo obiskal potnik, ki me bo o vsem poučil. Zedinila sva se in že 26. avgusta 1900 sem dobil od Vzajemne zastopniško pooblastilo s potrebnimi tiskovinami. Spominjam se, kako zelo sem bil na to ponosen. Kmalu nato me je obiskal potnik g. Ivan Černič, me o vsem poučil in kasneje sva stalno skupno delala. Gotovo vsako leto, zadnja leta pa vsaki dve leti me je obiskal in se nekaj dni pomudil pri nas, tako da je bil tu že popolnoma domač in ga je poznal vsak otrok.

S sklepanjem zavarovanj za Vzajemno zavarovalnico sprva ni šlo prav lahko. Ljudje nove zavarovalnice še niso poznali in povsod je bilo treba na dolgo in na široko razlagati, kakšno podjetje je to, kje posluje, kdo ga vodi itd. Polagoma so novi zavod spoznali kot res čisto domač. Po zaslugi tistih, ki so mislili, da bodo mogli mlado podjetje uničiti, so ljudje rekli, da smo zastopniki »škofove zavarovalnice«. Pa lahko rečem, da so s tem zavarovalnico ljudem le še bolj približali. Ljudje so se vedno živahneje otresali tujih zavarovalnic in delo za Vzajemno je postalo kmalu prav prijetno. Bilo je pa takrat še tudi zelo mnogo nezavarovanih poslopij. Gospodarji so bili iz različnih vzrokov izgubili zupanje v tuje zavarovalnice, kakor se je zgodilo to celo v moji hiši. Ko pa je Vzajemna zavarovalnica ob dveh velikih požarih v Zdenški vasi in v Podpeči že v prvih letih svojega obstoja škodo na splošno zadovoljstvo po-

ravnala, je zupanje v Vzajemno še bolj narastlo.

Lahko bi povedal mnogo podrobnosti iz tistih prvih let, a bilo bi predolgo. Le to povem, da so tudi že takrat ljudje odlagali zavarovanje, dokler jih ni zadela nesreča, ali pa v lastno škodo odlašali s plačilom dolžne premije. Danes je splošna izobrazba mnogo višja in zato tudi smisel za zavarovanje večji. Težko si morem danes predstavljati gospodarja, ki bi svojega imetka sploh ne imel zavarovanega vsaj zoper požar, ali bi ga pa imel zavarovanega celo pri kaki tuji zavarovalnici.

Srečen sem, da sem smel od prvih začetkov sodelovati pri tako trdno narodnem in našem ljudstvu toliko koristi prinašajočem podjetju.

Smetna nesreča kolesarja

V nedeljo 23. junija t. l. popoldne se je primerila na cesti Jeperca-Godešič nesreča, katere žrtev je postal mladi, komaj 16 letni Kuralt Anton iz Godešiča. Fant se je peljal s kolesom po cesti proti Jeperci. Nasproti mu je pridrvel osební avto nekega gospoda iz Poljanske doline. Prišlo je do tako nesrečnega karambola, da je kolesarja vrglo v loku s kolesa naravnost v šipo avtomobila, ki je nesrečneža tako obrezala po vratu, da je kmalu nato zaradi izkrvavitve umrl. Vsaka pomoč je bila brezuspešna.

*

Zavaruj se za kolesarske nezgode pri domači Vzajemni zavarovalnici. Premija je tako nizka, da jo zmore sleherni kolesar.

Nikolaj Kuzmin:

Za domovino

Zgodba iz španskih bojev.

(Nadaljevanje.)

Peto poglavje.

Ponesrečen beg.

Večerna zarja je ožarjala nebo. Njen odsev je segal tudi v temno celico jetnika, ki je negibno slonel ob kameniti steni ter zrl proti visokemu zamreženemu oknu. V zlatih večernih žarkih je zrl vso lepo Španijo in nekaj toplega mu je zajelo dušo.

Odkar je sameval v mračni jetniški celici, je moral večkrat priznati, da mu misli uhajajo k lepi bolničarki. A Pedro Entrez sedaj ni mislil nanjo kot na bitje, s katero bi hotel kdaj združiti svojo usodo. Lucienna mu je bila sedaj le še kot prijeten privid, ožarjen s spomini na dni v bolnišnici. Ona je bila sedaj zanj edino bitje, na katero je mogel misliti z nežnostjo in resnično toplino. Kadar mu je spomin pričaral pred duševne oči Lucienco, njene besede, njen korak, je pozabil na svoj žalosten položaj. Ko pa se je zbudil iz sladkih sanj in si moral priznati, da privrkat v življenju resnično ljubi, je bilo njegovo gorje tem težje. Spoznaval je vedno bolj, da je ta prva ljubezen tudi zadnja in jo bo nesel kot veliko skrivnost s seboj v grob.

Pedro se je polagoma nekako vdal v svojo usodo. Vendar hrepenenja po življenju, po svobodni španski zemlji in po soncu v sebi ni mogel udušiti. To hrepenenje je vedno bolj prehajalo v upanje, ki mu je od časa do časa dušo tako zvrhoma napolnilo, da bi zblaznel.

Tako je sanjal cele dneve sanje, ki je v njih gledal srečo in pogubo obenem.

Čudno se mu je videlo, da mu niso odredili časa 24 ur, v katerih bi moral po postavi biti ustre-

ljen. Čeprav je iz tega dejstva črpal hrano za svoje upanje, vendar se ga je od dne do dne pollaščal grozoten strah pred nečim neznanim. Kadar je zaslíhal na hodniku pred svojo celico korake, se je nehote stresel, misleč, da prihajajo ponj.

Nekega dne so spet zarožljali ključi in težka vrata ječe so se široko odprla. Vendar ni bilo nič posebnega. Običajna vsakodnevna slika: Ječar mu je prinesel večerjo. Dva do zob oborožena vojaka sta mu pomagala. Pedro je došlece mirno pozdravil ter hlastno segel po jedi. Ko pa je hotel ječar oditi, je skočil k njemu, zapičil svoje široke vprašujoče oči v njega ter hlastno vprašal: »Ali ne veste ničesar novega?«

»Ničesar,« je zagodrnjal ječar in prijel za vrata. »Za božjo voljo! Ničesar! In kako je z mojo usmrtitvijo? V tej luknji zblaznim!«

Ječarju se je togi obraz razlezel v še resnejše gube in povsem mirno je odvrnil: »Hm, poročnik, ustreljeni boste! To za nas ni nobena skrivnost.«

»Nobena skrivnost?« — je divje zatulil Pedro. »Ne!« — je odločno poudaril ječar in namignil vojakoma k odchodu.

Tedaj se je v Pedru zgodilo nekaj, česar mu zdrav premislek ne bi nikdar navdihnil. Kot ranjena zver je zagrabil težko skledo ter z vso silo udaril po ječarjevi glavi. Ječar se je sesedel. Z mačjo brzino izdere Pedro ječarju samokres in plane na hodnik. Z enim samim udarcem je pobil na tla vojaka. Drugi vojak je dobil udarec z nogo v trebuh, da je omahnil.

Ni se zavedel, kako blazno je njegovo početje. Tekel je po hodniku in lastnih korakov ga je bilo strah. Za nekim oglom ga je čakal vojak z naperjeno puško. A Pedro je bil spretnjši. Naperil je samokres, sprožil in nesrečnež se je z divjim krikom zgrudil. V divjem skoku je planil Pedro preko ranjenega vojaka proti glavnim vratom. A ta so bila zaklenjena in niti misliti ni bilo, da bi mogel kdo skozi nje uiti. V diru jo je ubral na stranski hodnik, ki je vodil v sodnijski del poslopja.

Pred seboj je zagledal visoka vrata. Spoznal jih je. Skozi ta vrata so ga peljali k razpravi. Zagnal se je v vrata, ki so se s truščem na stečaj odprla. Dvorana je bila bogato razsvetljena, da je Pedru prvi hip jemalo pogled. Kakor skozi ozko špranjo je videl za dolgimi mizami sedeti častnike. Med njimi je razločil polkovnika z dolgimi brki in gladko obrito glavo. Ko je planil v dvorano, so bili vsi presenečeni skočili pokonci. Nenadni prizor jim je vzel besedo. Kot v polzavesti je zaklical Pedro:

»Gospodje, naj se nihče ne gane!«

Sledil je mučen molk, ki ga je pretrgal Pedro:

»Kako morete obsoditi nedolžnega človeka na smrt? Vedite, jaz sem služil generalu Francu in le obsodba, ki bi jo on podpisal, bi mogla biti za mene veljavna.«

Pedro je prenehal. Na ustnih je začutil peno, njegove oči so bile kalno rdeče. V dvorani je vladala grobna tišina. Od nikoder ni dobil odgovora.

»Ali me še ne razumete? Oh, potem je vse preneumno, potem me ne boste razumeli nikoli, mi nikoli verjeli.«

Z obupno kretnjo je pomeril na svoje sence. V tistem hipu mu je močna roka izbila samokres. Pedro se je okrenil in zagledal pred seboj krepkega častnika, ki je očitno že prej stal za njegovim hrbtom. Z divjo silo se je zagnal v dosti močnejšega nasprotnika in bil bi ga že skoraj zrušil na tla. Tedaj se je prebudil, izpustil častnika in povsem mirno dejal: »Oprostite, s častnikom generala Franca se ne bom pretepal.«

Naglo je pobral samokres, se presenečeni dvorani na lahno poklonil in butnil skozi vrata. Pa se je spotaknil in padel s tako silo, da se je onesvestil.

Šesto poglavje.

Poslednji obračun.

Ko je Pedro spet odprl oči, je videl, da leži na kamniti postelji v poltemni celici. Skozi ozko

lino visoko pod stropom se je igračka droben sončni žarek. Pedro je čutil, da je jutro.

Zaprle je oči in si skušal predočiti včerajšnji dogodek, ko se mu je tako bedasto ponesečil blazni načrt. Misli so se mu podile z neugnano naglico po glavi. Načrti za nov beg in strah pred smrtjo, ki ji gotovo ne uide, če ostane v ječi, so mu polnili možgane, da je občutil v sencih neprijetno bolečino. Kljub temu ga je spet premagal spanec.

Krepak sunek v rebra ga je prebudil. Poleg njega je robantil neznan glas: »Taka hladnokrvnost! Tik pred ustrelitvijo je, pa spi kot da je na počitnicah!«

Pedro je ugotovil, da tako govori starejši pehotni častnik v činu podporočnika. Ko je podporočnik opazil, da ga Pedro gleda, se je naglo vzravnil in po vojaško pozdravil.

»Dovolite, gospod poročnik! Zadržikrat vas tako imenujem. Sporočiti vam moram sklep naglega sodišča. Iz mape je izvelkel črno obrobljeno poljo ter začel z nekam slovesnim glasom:

»V imenu Španije. Po določbah vojaškega kazenskega zakonika sestavljeno naglo sodišče je po temeljiti razpravi zaradi poskušane bega ter uboja dveh stražnikov sklenilo: Letalski poročnik Pedro Entrez naj zapade smrti! Sodbo je izvršiti s streljanjem in brez odloga.«

Pedro se je medtem kot v sanjah dvignil s trdega ležišča. Nič več ni čutil telesnih bolečin. Kot bi nečesa ne razumel, je vprašujoče zrl v podporočnika ter z nemirnimi očmi — kot bi iskal

pomoči — pogledaval vojake, ki so stali za podporočnikom in držali v rokah za strel pripravljene puške z nasajenimi noži. Ko je podporočnik končal s čitanjem obsodbe, je zavladal v celici mrtvaški molk.

»Ali želite duhovnika?« — je skoraj nežno vprašal podporočnik.

Ne vedoč, kaj se godi z njim, je Pedro samo počasi in lahno prikimal. Podporočnik je s patrolo odšel in zaloputnil za seboj vrata celice.

»Moj Bog! Ali sanjam, ali je mogoče, da bi bilo vse to res. Jaz naj bi bil tudi ubijalec?« Pred oči sta mu stopila obraza vojakov, ki ju je včeraj na jetniškem hodniku pobil. Pedra je prevzela groza. Obupan se je vrgel na kamnito ležišče in tiščal čelo, po katerem je valovila vroča kri, k mrlzemu zidu.

Tedaj je rahlo potrkal. Pedro se ne gane. Kot trdovraten grešnik leži obrnjen v zid. Če bi se bil obrnil, bi bil videl, kako obzirnó je vstopil častiljiv starček, na katerega obrazu je bilo čitati le dobrotljivost in odpušanje. Duhovnik je stopil k ležišču in sklonjen nad obsojencem ljubezljivo vprašal:

»Ali vam je tako hudo?«
Entrez ni odgovoril. Duhovnik se je še globlje sklonil nad njega in poskusil z drugim vprašanjem:
»Ali se morda tako hudo bojite smrti?«

Tedaj se je Pedro počasi okrenil in se zazrl v blage starčkove oči. Videl je v njih nekaj, česar ni videl več, odkar je zadnjič gledal v oči Lucienne.

»Prečastiti! Nikoli se nisem bal smrti. Mnogokrat sem ji zrl v oči in jo izzival. Vendar danes se mi zdi strašna.«

Duhovnik je sedel na rob ležišča. Od nekod se je prikradel zlatorumen sončni žarek in obilil srebno starčkovo glavo.

Pedro se je dvignil. Njegov pogled je utonil v globinah starčkovih oči. Sedaj je Pedro vedel, da mora povedati vse, ono o svoji nedolžnosti in ono o svoji ljubezni. Med starčkom in Pedrom se je razvil pogovor, ki je vzradostil nebesa. Pedro je bridko obžaloval svoje nepremišljeno dejanje z begom, ko sta morala pasti dva nedolžna človeka. Starčkova beseda je bila kot balzam na njegovo ranjeno srce. Ko je poslednji starček »Amenc« sklenil sveto opravilo, je starček vprašal:

»Ali ste pa tudi prepričani, da vas ona ljubi?«
»Včasih si tega ne želim, da bi ji prihranil bolečino.«

»Zaupajte Njemu, ki vdanim dušam kaže vedno pravo pot. On je vstajenje in življenje. Z Njegovim imenom v srcu stopite na poslednjo pot. On vas tudi v smrtni grozi ne bo zapustil.«

»Hvala vam, oče!« Pedro je pokleknil in globoko sklonil glavo. Imel je občutek, da starčkov blagoslov ne krepí le duše, temveč daje novo moč tudi njegovim telesnim silam.

Ko je starček odšel, je Pedro vedel, da je v celici ostala svetloba in toplina, kakršno more porajati le brezmejno upanje...

(Dalje sledi.)

Radio in kmetijstvo

Menda smo svoj čas pisali o vlogi radia pri kmetijski izobrazbi v nekaterih državah. V naslednjih vrstah bi radi nakazali nekaj smernic, kakšen pomen ima radio, oziroma bi ga moral imeti za našega kmeta, za njegovo izobrazbo in pomoč pri njegovem vsakdanjem delu.

Napak bi bilo, če bi kdo mislil, da se da s pomočjo radijskih oddaj kar preko noči izboljšati kmetijska izobrazba naše vasi. Napredek v tej smeri se doseže samo s smiselnim delom. Brez dvoma je pri nas radio s svojimi kmetijskimi urami že veliko storil v tej smeri. Še več bi se dalo doseči, če bi se pričelo s smotrnim, načrtnim in urejenim delom, za vsak letni čas posebej. A to zopet le v slučaju, da ima naš kmet radio. To je seveda nemogoče, da bi imel prav vsak naš kmet svoj radijski sprejemnik. Vsa premožnejši bi ga moral imeti. Revnejši naj bi hodili poslušat kmetijske oddaje k tistim, ki imajo svoje sprejemnike. Če pa v kakšni vasi ni takega kmeta, naj bi vsi kmetje skupaj in s pomočjo občine prispevali, da bi imela vsaj vsaka vas svoj radijski aparat. Obenem naj bi se uvedla obveznost poslušati kmetijske radijske oddaje.

Kmet je vezan na svojo zemljo. Strokovnjaki bi morali pri nas do potankosti vedeti, katera zemlja je plodna za te vrste sadove, katera za druge. Kmet je pri tem vezan na tradicijo. Kar so sadili predniki, sadí tudi on. Kmetijske oddaje v radiu bi morale poučiti našega kmeta o vseh lokalnih in posebnih lastnostih naše zemlje. Ne smemo pa s tem misliti, da je vse, kar naš kmet do sedaj dela, napačno. Gre le za to, da čim bolj koristno, čim bolj ekonomično izrabi zemljo.

Pri teh kmetijskih oddajah je spet važna oblika. Pouk kmeta mora biti razumljiv in privlačen, jasen in jedrnat. Po možnosti naj bi bila taka predavanja v obliki razgovorov. Važno je tudi razdeliti taka predavanja po posameznih okrajih, po vrsti tal, podnebja i. p.

Kar tiče vsebine, naj bi radijska predavanja v okviru kmetijskih ur obsegala vse vrste kmetijstva. Seveda bi imela nekatera vprašanja prednost pred drugimi, n. pr. pobiranje sadnih in rastlinskih škodljivcev, o vzgoji boljših vrst drevja, žitaric, trave, perutnine itd. O vsem tem tu ne moremo razpravljati; to spada v delokrog strokovnjakov.

Potrebno pa bi bilo, da takoj preidemo k odločni rešitvi, da bo našemu kmetu omogočeno poslušanje kmetijskih oddaj v radiu. O tem smo pa na tem mestu že pisali.

Pretepi ga, kdor je palice vajen,
on misli, da je od ljubezni glajen.

(Fran Levstik: Besede Slovincem.)

Petelin Stane, Ljubljana:

Strela!

»Treščilo je v tovarno. Škoda, ki jo je povzročil požar zaradi udara strele, je ogromna,« so pred kratkim poročali naši časopisi istočasno s poročili o številnih požarih iz različnih krajev. Letos prav posebno skoraj ni dneva, da bi ne presenetila ploha z bliskom in gromom kmeta na polju in delavca pri njegovem delu. Tako pogosto ni razsajalo neurje mnogo let nazaj, saj celo najstarejši ljudje kaj takega ne pomnijo.

V času, ko strele švigajo nad glavo, zna človek ceniti zavarovanje proti požaru. V veliko uteho mu je v takih urah zavarovalna polica, plačana premija in prepričanje, da je za njim še nekdo, ki mu bo v pomoč, ako ga nesreča doleti. Kadar je požar blizu, se razblinijo vsi dvomi o koristih zavarovanja. Ko pa se neurje preseli drugam, pa marsikateri sicer dober gospodar smisel zavarovanja zopet podcenjuje. Huda ura je najboljši opomin onim, ki odlašajo s plačilom premije.

Tudi zavarovalnica opominja, opominja celo še takrat, ko hude ure ni. Kako je treba smatrati opozorila, ki jih razpošilja za plačilo? Ona je izšla iz naroda, štiti pred uničenjem premoženje posameznikovo, posredno pa premoženje narodovo. Naprednejše države smatrajo kot hud prestop zoper koristi države, če kdo premije svojega zavarovanja ne plača redno. Prav je tako. Saj premoženje posameznikov tvori skupnost narodnega imetka in je vsak dolžan skrbeti za svoj del. Ne samo odgovornost pred družino, tudi narodna zavest zahteva, da skrbimo za redno plačilo premij svojega zavarovanja. To plačilo je prav tako neobhodno potrebno za razvoj gospodarstva, kakor vse drugo, brez česar bi ono ne moglo uspevati. Volja za plačilo mora biti vsak čas dobra, če sije sonce ali razsaja neurje.

Letos, ko Vzajemna zavarovalnica, ki je last našega naroda, praznuje svoj štiridesetletni jubilej in bo ob tej priliki razdelila 40.000 dinarjev med zavarovance, bo najlepši dokaz naše narodne zrelosti ta, da bodo pre-

mije vseh zavarovanih plačane. Zadovoljen bo vsak zavarovavec, slovenski narod in zavod pa bosta žela nov sad slovenske skupnosti.

Zviti Janezek. Po kosilu vpraša Janezek: »Očka, ali hočeš kos torte?« — Očka: »Ne, hvala!« — Janezek: »Očka, sedaj pa še ti mene tako vprašaj!«

Ni tako mislil. Mož se odpravlja v kavarno in pravi ženi: »Če me do desetih zvečer ne bo domov, me nikar ne čakaj.« — Žena: »Ne bom ne, dragi. Če te do desetih ne bo, bom prišla po tebe.«

Pred sodiščem. Obtoženec stopi brez odvetnika pred sodnika. Sodnik: »Ker nimate sredstev za odvetnika, ali naj vam mi določimo zagovornika?« — Obtoženec: »Ni potrebno, pač bi pa prosil za dve dobri priči.«

Vojaško izražanje. Narednik: »Dijak Sever! Vi imate toliko pojma o pehotnem vežbanju, kolikor kislá kumara o petju! In pri vsem tem si upate še nositi očala!«

Zapletena stvar v Ameriki. Dolly: »Kaj, ti ne poznaš Tedyja?« — Mary: »Ne, ne poznam ga.« — Dolly: »Pa to je vendar tisti, ki se je tretjič poročil in je vzel četrto ženo tvojega drugega moža.«

Razlog za razporoko. K pravoslavnemu popu pride žena in zahteva ločitev od svojega moža. Pop: »Kakšne razloge imate?« — Žena: »Mož je pijanec in ni za nobeno delo.« — Pop: »A jaz čujem, da se tudi vi ne branite pijače in ste mnogokrat pijani.« — Žena: »Ne rečem, da ni tako. Toda če pijem jaz, ne bi smel piti on. Nekdo pa vendar mora biti trezen pri hiši.«

Vsi imajo prav. Bilo je v Narodni skupščini. Poslanec govori in govori. Pašič mu pritrjuje: »Prav imaš, Peter!« — Nato nastopi drugi poslanec, ki govori prav nasprotno od prvega. A Pašič spet: »Prav imaš, Jovan!« Ko je bila seja končana, pristopi k Pašiču poslanec Juraj in vpraša: »Kako ste mogli, gospod predsednik, dati prav enemu kot drugemu? To je vendar nemogoče!« — »Tudi ti imaš prav, Juraj,« odvrne Pašič.

